

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ РАДА
РАЗВОЈНЕ АГЕНЦИЈЕ СРБИЈЕ**

ЗА 2022. ГОДИНУ

- Пречишћен текст -

Београд, децембар 2022. године

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Садржај

Редни број	Назив	Страна
1.	Уводне одредбе	4
2.	Програм рада Сектора за стратешка улагања	6
3.	Програм рада Сектора за организоване индустријске зоне	18
4.	Програм рада Сектора за подршку МСП	20
5.	Програм рада Сектора за међународну сарадњу	49
6.	Програм рада Сектора за регионални развој и регионалну сарадњу	63
7.	Програм рада Сектора за планирање и анализу	75
8.	Програм рада Сектора за правну подршку	79

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

На основу Овлашћења број: 1-07-021-11/2021-05 од 27.10.2022. године, датог од стране Управног одбора Развојне агенције Србије, Сектор за заједничке послове је израдио пречишћени текст Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2022. годину, који садржи:

- Основни текст Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2022. годину, број: 1-07-021-11/2021-01, усвојен од стране Управног одбора дана 13.12.2021. године, а на који је Влада РС дала сагласност 05 број 021-1106/2022 дана 10.02.2022. године,
- Текст измена и допуна садржаних у Годишњем програму о изменама и допунама Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2022. годину, број 1-07-021-11/2021-03, усвојен од стране Управног одбора дана 16.03.2022. године, а на који је Влада РС дала сагласност 05 број 021-3212/2022 дана 14.04.2022. године

и

- Текст измена и допуна садржаних у Годишњем програму о изменама и допунама Годишњег програма рада Развојне агенције Србије за 2022. годину, број 1-07-021-11/2021-05, усвојен од стране Управног одбора дана 27.10.2022. године, а на који је Влада РС дала сагласност 05 број 021-10093/2022 дана 08.12.2022. године.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Уводне одредбе

Развојна агенција Србије (у даљем тексту: Агенција) основана је Законом о улагањима („Службени гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018) ради обављања развојних, стручних и оперативних послова подстицања и реализације директних улагања, промоције и повећања извоза, развоја и унапређења конкурентности привредних субјеката, угледа и развоја Републике Србије у области привреде и регионалног развоја. Агенција је почела са радом 11. јануара 2016. године.

Законом о улагањима прописано је да Агенција обавља следеће послове:

- 1) сарађује са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, ради обезбеђивања услова за примену овог закона и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања;
 - 2) прати примену овог закона и предлаже одговарајуће мере;
 - 3) учествује у припреми програма и пројеката привредног и регионалног развоја;
 - 4) врши анализе и обезбеђује податке и информације за потребе унапређења политике привредног и регионалног развоја;
 - 5) врши акредитацију и координацију регионалних развојних агенција;
 - 6) обавља стручне и административно-оперативне послове у вези са пројектима привлачења директних инвестиција и улагања и прати њихову реализацију у складу са законом и прописима;
 - 7) спроводи програме и пројекте са циљем унапређења извозних активности привредних субјеката;
 - 8) спроводи програме и пројекте са циљем унапређења положаја, активности и конкурентности малих и средњих привредних субјеката и предузетника;
 - 9) предлаже, координира и спроводи активности стратешког маркетинга привредних потенцијала и угледа Републике Србије;
 - 10) пружа стручну и саветодавну подршку привредним друштвима и предузетницима;
 - 11) извршава и координира спровођење програма и пројеката привредног и регионалног развоја за подстицање директних инвестиција;
 - 12) обезбеђује услове за приступ и реализацију пројеката који се финансирају из међународне развојне помоћи;
 - 13) прати и анализира услове улагања и привредне услове на појединачним тржиштима и у појединачним секторима и даје предлоге за њихово унапређење;
 - 14) остварује сарадњу у области улагања и прикупља информације о стању улагања у другим државама;
 - 15) предлаже доделу подстицаја;
 - 16) обавља и друге послове, у складу са законом и Статутом Агенције.
- Послове из тачке 5) Агенција обавља као поверене послове.

Правилником о организацији и систематизацији послова у Развојној агенцији Србије од 26.10.2021. године, за обављање послова из делокруга Агенције образовани су организациони делови (сектори), а у оквиру њих посебне организационе јединице (одељења).

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Организациони делови су:

- 1.0. Сектор за стратешка улагања:
 - Одељење за реализацију стратешких улагања,
 - Одељење за aftercare,
- 2.0. Сектор за организоване индустријске зоне,
- 3.0. Сектор за подршку МСП:
 - Одељење за подршку МСП,
 - Одељење за контролу извршења уговорних обавеза,
- 4.0. Сектор за међународну сарадњу,
- 5.0. Сектор за регионални развој и регионалну сарадњу,
- 6.0. Сектор за планирање и анализу:
 - Одељење за финансијску анализу инвестиционих пројеката,
 - Одељење за извештавање и аналитику,
- 7.0. Сектор за правну подршку:
 - Одељење за правну подршку стратешким улагањима и организованим индустријским зонама,
 - Одељење за правну имплементацију програма подршке МСП,
- 8.0. Сектор за заједничке послове:
 - Одељење за заједничке правне и опште послове,
 - Одељење за финансијске и рачуноводствене послове.

Од укупног броја запослених на неодређено и одређено време, као и по основу уговора о привременим и повременим пословима, у Агенцији 68% чине жене, док 32% чине мушкарци.

Старосна структура запослених у Агенцији према годинама и полу у процентима:

Старосна структура по годинама	Жене	Мушкарци
18-30 година	2,6%	7,9%
31-40 година	25%	3,9%
41-50 година	34,2%	15,8%
51-60 година	6,6%	3,9%
61 година и више	/	/

Имајући у виду да постоји неуравнотежена заступљеност мушког пола у односу на женски, Агенција ће посебне мере за остваривање родне равноправности предузимати приликом спровођења поступака пријема нових запослених.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА СТРАТЕШКА УЛАГАЊА

ОДЕЉЕЊЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕШКИХ УЛАГАЊА

ПРОГРАМ ИЗ 2020. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА ПРИВЛАЧЕЊЕ СТРАНИХ ИНВЕСТИЦИЈА У ЦИЉАНИМ СЕКТОРИМА У 2020. ГОДИНИ

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2021. год.	Реализоване исплате до 31.12.2021. год.	Резервисана средства за 2022. год.
Програм подршке за привлачење страних инвестиција у циљаним секторима	40.000.000,00 дин.	0,00 дин.	40.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Од почетка пандемије изазване заразном болешћу COVID-19, већина компанија је за циљ поставила смањење трошкова како би претрпела што мање губитке. Због тога је већина компанија са глобалним пословањем почела да преиспитује своје развојне стратегије. У плановима мултинационалних компанија (у даљем тексту: МНК) све већи значај добија појам „Nearshoring“ - пословање са земљама из региона и сигурност снабдевања. Окретање домаћим или оближњим изворима индустријских ресурса је једно од решења за МНК како би смањиле трошкове и осигурале стабилност ланца снабдевања. Уколико МНК немају успеха у проналажењу локалних добављача или добављача из региона који могу да одговоре на њихове захтеве, окрећу се могућности да иницирају започињање пословања својих дугогодишњих партнера у нашем региону.

Агенција кроз овај програм, у сарадњи са МНК које су заинтересоване, заузима проактиван приступ и започиње идентификовање компанија којима ће се директно обратити и понудити им Републику Србију као инвестициону дестинацију. Реализација овог програма има велики значај за све постојеће политике и стратегије у области индустријског и економског развоја и представља логичан след у настојању да се адекватно реагује на новонастале околности.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Оквир овог програма дефинисан је први пут 2020. године, када су извршене и пилот активности. Програм се спроводи у серијама, идентификацијом нових МНК и дефинисањем спискова за директно контактирање, а затим њиховим контактирањем. Ове серије ће се наставити и 2022. године, у складу са постављеним циљевима програма.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ овог програма је да одржи постојећи тренд привлачења страних инвестиција, уз истовремено подстицање домаћих инвестиција кроз успостављање сарадње локалних добављача и МНК, а као одговор на негативне ефекте кризе изазване пандемијом заразне болести COVID-19.

Циљеви у 2022. години су:

Број идентификованих МНК и њихових добављача за директно контактирање – 250.

Број компанија у иностранству којима је послато уводно писмо и иницијални предлог за сарадњу – 150.

Број компанија са којима је обављен иницијални телефонски разговор након слања уводног писма – 120.

Број обављених састанака са представницима МНК и њиховим добављачима путем видео-линка у 2022. години – 25.

Број упита улагача/писама о намерама у 2022. години – 3 до 5.

3. ЦИЉНА ГРУПА

- Домаћа привредна друштва из циљаних индустријских сектора;
- МНК које послују у Републици Србији;
- Страна привредна друштва заинтересована да се оријентишу на домаће или оближње изворе индустријских ресурса;
- Привредна друштва која послују у иностранству у циљаним индустријским секторима, а која су добављачи МНК које послују у Републици Србији.

4. АКТИВНОСТИ

- Идентификовање компанија које ће најбоље реаговати на састављене предлоге подршке;
- Успостављање контакта са изабраним компанијама и достављање предлога сарадње;
- Креирање одговарајуће и балансиране понуде решења идентификованим МНК;
- Спровођење структурираних интервјуа са представницима страних компанија у РС;
- Идентификовање домаћих компанија које имају капацитете да постану део премијум сегмента Базе добављача;
- Дијагностика пословних перформанси домаћих компанија;
- Пружање подршке домаћим компанијама у успостављању сарадње са МНК;
- Мониторинг и евалуација Програма.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Повећан обим набавке МНК од локалних добављача, у циљаним ланцима вредности;
- Раст директног извоза и интеграција српских компанија у глобалне ланце вредности;
- Повећање обима инвестиција домаћих компанија;
- Отварање нових радних места од стране домаћих компанија;
- Отварање нових радних места новим инвестиционим пројектима страних улагача;
- Јачање капацитета запослених у Агенцији у примени подршке МСП;
- Проширење портфолиа страних улагача у Републици Србији.

6. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030 године;

РАД НА ПОСТОЈЕЋИМ И ПОТЕНЦИЈАЛНИМ ИНВЕСТИЦИОНИМ ПРОЈЕКТИМА У 2022. ГОДИНИ

1. ЦИЉЕВИ

Када је реч о раду на постојећим и потенцијалним инвестиционим пројектима, њихов број искључиво зависи од броја пренетих пројеката у наредну годину као и од броја нових упита које ће Агенција добити у току 2022. године. Из тог разлога овај број се не може у тренутку писања овог програма одредити тачно, већ се може само претпоставити на основу досадашњег искуства, привредних токова и планираних активности на привлачењу улагања.

Пресек броја нових инвестиционих упита након једанаест месеци 2021. године дат је у следећој табели:

	Планирано за 2021.	Реализовано у 11 месеци 2021.	%	Очекивано укупно за 2021.
број нових упита:	70	96	137%	100
вредност улагања у новим упитима (евра):	3.200.000.000	6.670.500.000	208%	7.000.000.000
број радних места у новим упитима:	30.000	28.136	93,8%	30.000

На основу табеле може се закључити да су кретања превазишла планиране оквири по питању броја нових упита и њихове вредности, док су по питању потенцијалног броја радних места тачно у планираним оквирима. За планирање броја пројеката и упита на којима ће се радити 2022. године важан је очекиван број нових упита до краја 2021.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

године, што је у овом случају 100. Може се очекивати да ће трећина ових упита бити и реализована до краја године, а остатак пренесен у 2022. годину, што би значило преношење 66 упита и пропорционална вредност улагања и радних места.

У тренутку писања овог извештаја Агенција има тачно 92 активних пројеката и нових упита у раду. Вредност улагања у овим пројектима је 6,351 милијарди евра и њихова реализација би довела до отварања 30.522 нових радних места. С обзиром да је у тренутку писања овог плана децембар 2021. већина пројеката ће бити пренета у 2022. годину.

Из претходна два пасуса предвиђање пренесених пројеката у 2022. годину је:

	очекиван број пројеката који се преноси у 2022.
број пренесених упита у 2022:	92
вредност улагања у овим упитима (евра):	6.351.000.000
број радних места у овим упитима:	30.522

Према проценама Међународног монетарног фонда светска економија ће у 2022. години наставити да расте за 4,2%, па се самим тим може очекивати реципрочан раст интересовања за улагање од око 5%. У односу на 2021. годину за коју се према тренутној реализацији очекује да ће се завршити са 100 нових упита ово би значило 105 нова упита у 2022. години и њихова вредност ће бити прогнозирана на основу просечне вредности тренутно активних пројеката, рачунајући да се тај профил не може значајно променити у тако кратком року. Просечна вредност тренутно активних пројеката износи 69 милиона евра и 331 радних места. Вредност за 105 пројекта би у том случају била 7,245 милијарди евра и 34.834 радна места. Овај број укључује и упите генерисане кроз Програм привлачења улагања и упите који долазе у Агенцију на друге начине.

На основу свега претходно наведеног, предвиђени број инвестиционих упита и пројеката на којима ће Сектор за стратешка улагања радити у току 2022. године је:

	пројекти који се преносе у 2022. год.	очекиван број нових упита у току 2022. год.	очекиван број пројеката у 2022. год.
број:	92	105	197
вредност улагања у овим пројектима (евра):	6.351.000.000	7.245.000.000	13.596.000.000
број радних места у овим пројектима:	30.522	34.834	65.356

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

2. ОПИС АКТИВНОСТИ

Рад на инвестиционим упитима и потенцијалним и актуелним инвестиционим пројектима представља основну делатност Агенције. Инвестициони упити и пројекти представљају могућност улагања привредних друштава која би требало да доведу до нових привредних активности и отварања нових радних места. У погледу њихове реализације саветници Сектора већ имају одређене активности на којима ће рад бити настављен и током 2022. године. Према свом карактеру потенцијални инвестициони пројекти могу бити веома различити и самим тим захтевају различит приступ и врсту услуга које им може понудити Агенција.

По питању привредног сектора или привредне делатности у којој ће се обављати потенцијални инвестициони пројекат, саветници Сектора за стратешка улагања су специјализовани за одређене привредне секторе. Самим тим, саветници ће и у 2022. години наставити са пружањем подршке улагачима имајући у виду делатност којом се бави улагач. Указује се да су сви саветници Агенције довољно обучени да могу да по потреби прихвате рад на пројекту из сектора који није њихова специјализација. Према подацима из 2020. године, највећи број инвестиционих упита био је из области аутомобилске индустрије, као што је приказано у Табели 1.

Сектор	Број	Процент
Аутомобилска индустрија	20	30,3%
Дрвна индустрија и индустрија намештаја	7	10,6%
Прехрамбена индустрија	7	10,6%
Металургија и обрада метала	7	10,6%
Обједињене услуге	5	7,6%
Пластика и гума	4	6,1%
Машине и опрема	3	4,5%
Електронска индустрија	2	3,0%
Амбалажа	2	3,0%
Индустрија хартије	2	3,0%
Текстил и одећа	2	3,0%
Пословне услуге	1	1,5%
Ваздухопловна индустрија	1	1,5%
Грађевински материјали	1	1,5%
Фармацеутска индустрија	1	1,5%
Туризам	1	1,5%
Укупно	66	

Табела 1 – Анализа упита из 2020. године према индустријама

Имајући у виду податке о пројектима из Табеле 1, оправдана је претпоставка да ће и у 2022. години најзаступљенији бити пројекти који се односе на аутомобилску индустрију. Са друге стране, имајући у виду пројекције за наредни период, вероватно је да ће се велики део активности одвијати и у области прехрамбене индустрије, обједињених

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

услуга, сектору услуга хотелског смештаја у бањским и климатским местима, електронској индустрији, текстилној и дрвној индустрији, индустрији грађевинских материјала, као и у области производње машина и опреме.

Према начину имплементације, потенцијални инвестициони пројекти се најчешће јављају као „greenfield“ или „brownfield“ пројекти, мада се јављају и пројекти који се односе на аквизицију или заједничко улагање. У циљу рада на „greenfield“ или „brownfield“ пројектима, саветници ће за препоруку локације улагачима користити базу локација. Код пројеката аквизиције или заједничког улагања, који подразумевају активно приватно привредно друштво као субјекат улагања, основно оруђе за рад ће бити база добављача.

Када је у питању земља порекла потенцијалног улагања, важно је имати могућност комуникације са улагачима на различитим језицима, уз уважавање различитости у погледу пословне културе. Анализа упита из 2020. године показује највећу заступљеност пројеката из Србије, Немачке, Кине, Канаде, Израела, Италије и Чешке. Имајући у виду пројекте са чијом обрадом би требало наставити у 2022. години, претпоставка је да ће значајан број пројеката управо потицати из назначених земаља, те да ће се све већи број упита према пореклу капитала бити из Србије, док ће највећа вредност улагања долазити из Кине и Немачке.

Развој потенцијалног инвестиционог пројекта се прати и приказује кроз седам различитих фаза. Од ових седам фаза прве три захтевају највеће ангажовање Агенције и у оквиру њих улагач доноси одлуку да ли ће се инвестициони пројекат реализовати у Србији или не. Седам фаза потенцијалних инвестиционих пројеката су следеће:

Q&A – упит улагача	Инвестициони упит (потенцијални инвестициони пројекат)
Провера бонитета	
Избор локација	
Припрема за имплементацију пројекта	
Иницијална фаза имплементације	Инвестициони пројекат
Фаза градње	
Финализација пројекта	
Имплементиран пројекат – „aftercare“ фаза	

Табела 2 - Фазе инвестиционог упита и прелазак потенцијалног у инвестициони пројекат

Рад на упитима улагача представља основну делатност Сектора. Упити страних и домаћих улагача означавају назнаку интересовања за улагање у Србију и најчешће су део процеса упоређења Србије као инвестиционе локације са другим конкурентским земљама. Сваки упит представља конкретан и обиман сет питања у зависности од спецификације самог пројекта и делатности коју обавља. Велики број ових питања су генералне природе и понављају се у различитим упитима, али значајан број упита представља специфична питања везана за конкретан пројекат на која саветник за

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

улагања одговара из свог знања и искуства или врши истраживање како би пронашао адекватну информацију.

Имајући у виду искуства стечена током претходних година, постоје индикатори који указују да ће се у току 2022. године велики број упита односити како на питања која се тичу опште пословне климе, тако и на питања из области образовања, специфичности конкретне индустрије, инфраструктурне опремљености, питања легислативе из различитих области. Све је упечатљивије интересовање улагача за реализацију пројеката у области успостављања развојних и истраживачких центара, због чега је претпоставка да би и у току 2022. године могао бити повећан број упита у погледу пројеката који у себи садрже и ову сферу.

При раду на упитима улагача Агенција ће се руководити принципом ажурности одговарања. На сваки контакт упућен путем електронске поште или другог вида комуникације, настоји се одговорити у року од 24 сата, а уколико у том периоду не постоји довољно информација за тражени одговор, улагач се мора обавестити да се информације тренутно прикупљају и мора се назначити рок у коме ће одговор стићи. Како би обезбедила што стручније и ажурније одговоре, неопходно је да Агенција поседује саветнике специјализоване за различите привредне делатности.

Ради што ефикаснијих одговора на питања генералне природе, Агенција ће користити и редовно ажурирати такозвани „Info Pack“ документ на енглеском језику који ће садржати генералне податке о економском, пословном, пореском амбијенту, као и друге информације које представљају одговоре на најчешћа питања улагача. Овај документ такође ће садржати податке о конкретним индустријским секторима и представљати полазну основу у раду на упитима.

Врста података који могу бити тражени у оквиру упита улагача може се класификовати на питања везана за:

- Опште податке о Србији;
- Генералне економске показатеље;
- Информације о присутним улагачима у Србији;
- Информације о конкретним индустријским секторима у Србији;
- Информације о царинској политици, могућностима слободне трговине, закљученим трговинским споразумима са другим земљама;
- Податке о пореском окружењу и политици;
- Податке о цени и доступности радне снаге, као и друга питања из области радних односа;
- Генералне информације о инфраструктури, транспорту и логистици у Србији;
- Информације о регулативи везаној за облицима својине на непокретностима, могућност промета земљишта и условима за изградњу;
- Информације о регистрацији и облицима привредних друштава;
- Информације у погледу система образовања;
- Информације у погледу статуса страних држављана и њиховог боравка у Републици Србији;

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Информације о подстицајима за улагање;
- Податке о расположивим „brownfield“ и „greenfield“ локацијама;
- Информације о стању у различитим привредним секторима у Србији и могућим добављачима сировина и производа, као и многе друге специфичне информације.

Указује се да су на овом месту назначена само најчешћа питања која су се јавила у раду током претходних година, те се основано може очекивати да ће и у току 2022. године потенцијални улагачи претежно постављати питања из означених области. Са друге стране, очекује се да ће са доласком технолошки напреднијих инвестиционих пројеката потенцијални улагачи постављати и друга питања специфична за њихову индустрију.

Ради што ефикаснијих одговора на питања генералне природе и привлачења улагања, Агенција ће користити и редовно ажурирати генералну и секторске брошуре на енглеском језику који ће садржати опште податке о економском, пословном, пореском амбијенту, као и друге информације које представљају одговоре на најчешћа питања улагача. Овај документ такође ће садржати податке о конкретним индустријским секторима и представљати полазну основу у раду на упитима и привлачењу улагања.

Избор локација је карактеристична интензивна фаза у оквиру рада на потенцијалном инвестиционом пројекту, у којој ће Агенција сарађивати са јединицама локалне самоуправе, локалним коморама и удружењима. У оквиру избора локација улагач ће уз помоћ саветника Агенције разматрати различите „greenfield“ и „brownfield“ локације у Србији, као и могућности за приватизацију, заједничко улагање или преузимање одређене компаније. Међусобно ће се упоређивати предности и мане истих, као и погодности за инвестирање које се у оквиру локалних заједница нуде. Инвестиционе локације ће се такође упоређивати са инвестиционим локацијама у другим државама конкурентима за инвестициони пројекат. Саветник сектора ће, користећи базу инвестиционих локација или базу добављача, предлагати улагачу списак најбољих опција на основу параметара његовог пројекта.

Припрема за имплементацију пројекта представља фазу у којој је улагач у највећем броју случајева донео одлуку да ће инвестирати у Србији, и то на конкретној локацији. Тада се интензивно разговара о начину реализације пројекта, подршци локалне самоуправе, потребним корацима за реализацију пројекта и временском плану, облику аранжмана са државом и подстицајним средствима. Кључна питања у овој фази су бројна, а као доминантна могу се истаћи следећа: инфраструктура, урбанистички планови, локацијске и грађевинске дозволе, регистрација привредног друштва, ангажовање првих запослених, споразуми и уговори са државом и локалном самоуправом и др.

Током последњих пар година се као веома битна испоставила улога Агенције у успостављању сарадње са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, ради обезбеђивања услова за примену Закона о улагањима и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања. Оваква врста сарадње

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

омогућила је једноставнију реализацију инвестиционих пројеката, као и ефикаснију стручну и саветодавну подршку улагачима. Стога је план Сектора да и у току 2022. године настави са континуираном сарадњом са другим имаоцима јавних овлашћења, а у циљу спровођења надлежности прописаних Законом о улагањима и помоћи улагачу у ефикасној имплементацији инвестиционих пројеката.

Процент реализације инвестиционих упита представља однос између укупног броја инвестиционих пројеката и инвестиционих упита или потенцијалних инвестиционих пројеката. Овај проценат се може рачунати на годишњем или вишегодишњем нивоу и представља успешност реализације интересовања улагача за улагањем. У рачунању процента не треба рачунати оне пројекте који су из било ког разлога прекинули започету имплементацију. Рад Агенције није једини фактор који утиче на одлуку улагача да пређе из инвестиционог упита у имплементацију пројекта, али Агенција преданим радом мора учинити све што је могуће како би до ове одлуке дошло.

Процент реализације инвестиционих упита се такође може мерити у односу вредности или броја радних места упита и пројеката. Исто тако, може се рачунати на годишњем нивоу, али с обзиром да у току једне године Агенција ради и на пројектима и из претходне године, не сме се превише изоловано узети као индикатор успешности рада, поготову с обзиром на чињеницу да у рачунању на годишњем нивоу проценат постаје висок у оној години у којој постоји мали број упита, што се не може сматрати успехом.

Иницијална фаза имплементације је фаза у којој је улагач постигао све споразуме са државом или приватним ентитетом који је субјект улагања и започиње имплементацију пројекта. Карактеристично за ову фазу је ангажовање пројектантских кућа за развој грађевинских планова или планова реконструкције, договарање послова са локалним добављачима, ангажовање Националне службе за запошљавање или приватних агенција за људске ресурсе. У овој фази се даље интензивира рад са локалном самоуправом и њеним службама, док ангажовање Агенције и републичких органа постаје мање.

Фаза градње подразумева успешно добијање потребних дозвола и интензивне радове на изградњи нових објеката или реконструкцији постојећих. Ангажовање Агенције је у овој фази у пракси минимално, осим у случају постојања потребе за повезивањем улагача са одређеним државним институцијама и решавањем непредвиђених проблема. Поред тога, Агенција ће одржавати редован контакт са улагачем, како би била сигурна да имплементација пројекта тече без проблема.

Финализација пројекта представља једну од најдужих фаза у којој улагач има припремљен простор за обављање својих привредних делатности и започиње интензивно запошљавање радника и инсталацију опреме за рад. Уколико се пројекат посматра кроз уобичајени период код доделе државне помоћи од три године за реализацију пројекта, ова фаза у најчешћем случају траје око две године. Ангажовање Агенције у овој фази такође није веома интензивно, осим послова праћења реализације пројекта, помоћи у специфичним ситуацијама и администрирања државне помоћи. Са друге стране, у овој фази често може доћи до разговора о проширењима пројекта и новим

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

пројектима улагача, што само указује на ниво задовољства улагача начином имплементације инвестиционог пројекта.

„Пост инвестиционе активности“ фаза пројекта долази по успешној имплементацији целог пројекта. Циљ Агенције је да улагач већ пре доласка у ову фазу размотри проширење пројекта или улагање у потпуно нови инвестициони пројекат у Србији. Са становишта доделе државне помоћи пројекат се овде налази у „мониторинг“ фази. Константан контакт са улагачем се у сваком случају наставља, евентуални проблеми се решавају и циља се обезбеђење даљих инвестиција.

Рад на бази инвестиционих локација

База инвестиционих локација је једно од главних оруђа за рад на упитима улагача. Земљишта и објекти који могу бити предмет интересовања улагача налазе се у овој бази.

Требало би напоменути да база инвестиционих локација није база привредних субјеката на продају, као ни инвестиционих пројеката који траже финансирање или заједничко улагање. Самим тим, она је погодна за решавање упита „greenfield“ и „brownfield“ потенцијалних инвестиционих пројеката, а не ради аквизиција или портфолио улагања.

При одржавању базе инвестиционих локација постоје три приоритета:

- база мора имати што више расположивих локација у понуди,
- информације о локацијама морају бити што садржајније и детаљније,
- информације о локацијама морају бити редовно ажуриране.

Како би се нашла локација која одговара инвестиционом упиту, потребно је имати што више могућих локација у понуди. Информације о расположивим локацијама се добијају контактом са општинама и канцеларијама за локални економски развој, локалним развојним агенцијама, сопственим истраживањем, оглашавањем и другим путевима. Самим тим, Агенција ће и у току 2022. године наставити са редовним прикупљањем информацијама о потенцијалним локацијама, како би пружиала адекватну подршку улагачима.

Тренутни број локација регистрованих у бази износи 1156. У току 2022. године очекује се идентификација и унос 60 додатних локација у базу.

Презентација инвестиционих потенцијала Србије

Поред рада на потенцијалним инвестиционим пројектима, планира се и презентација инвестиционих потенцијала Србије на конференцијама, скуповима, семинарима и другим догађајима. Рад на презентацији подразумева припрему и израду презентације, израду брошура као и само представљање презентације. У зависности од стања узрокованог епидемијом вируса SARS-CoV-2, могућа је и презентација преко online платформи.

У току 2022. године планирано је 75 презентација инвестиционих потенцијала Србије и то:

Кроз учешће и организацију конференција, семинара и других промотивних догађаја – 50.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Кроз остварене контакте кроз Програм подршке за привлачење страних инвестиција у циљаним секторима – 25.

Стручна анализа пријава за подстицајна средства

Имајући у виду број пријава поднетих у претходним годинама, претпоставка је да би у току 2022. године могло бити закључено око 35 уговора о додели средства подстицаја. Овде је потребно додатно напоменути да број закључених уговора директно зависи од броја поднетих пријава, тако да се у овом моменту не може са сигурношћу утврдити коначан број. Такође, како је у претходним годинама постојало различито интересовање улагача за закључење оквирних уговора и меморандума о разумевању, да се поменути уговори закључују искључиво на захтев улагача, те да тренутно није познат број улагача који ће захтевати закључење оваквих уговора, може се претпоставити да би у 2022. години могло бити закључено између 5 и 10 меморандума о разумевању, као и око 5 оквирних уговора.

Вршење стручних и административних послова Савета за економски развој

Имајући у виду да је Законом о улагањима прописано да административне и стручно-техничке послове Савета обавља Агенција, Сектор ће и у току 2022. године наставити са вршењем наведених послова. Наведене послове преваходно чини припрема материјала за одлучивање на седницама Савета, припрема одлука, записника са одржавних седница, припрема позива за одржавање седница, као и друге пратеће активности. Број седница као и количина посла директно зависе од броја поднетих пријава за доделу подстицаја, и не могу се унапред прецизно предвидети. На основу тенденција из претходних година, претпоставка је да би могло бити одржано између 5 и 10 седница Савета, а број одлука Савета директно зависи од броја пријава које у току године буду поднете Агенцији. На основу тенденција из претходних година, као и броја пројеката који се налазе у *pipeline*-у, претпоставка је да би могло бити донето између 30 и 50 одлука Савета.

Сарадња са организацијама из других земаља

Агенција је током 2020. године потписала више споразума о сарадњи са институцијама из других земаља које се баве улагањима. На основу Меморандума о разумевању који је закључен између Агенције и НЕРА Hungarian Export Promotion Agency Nonprofit Private Company Limited by Shares, а поводом реализације програма „Western Balkans Investment Scheme“ и програма „Foreign Market Growth Incentive“, те броја упита улагача које је Сектор примио тим поводом, основана је претпоставка да ће и у току 2022. године Сектор бити ангажован на најмање 30 различитих упита улагача који су последица сарадње са именованом мађарском агенцијом. Уколико дође до покретања неког новог програма од стране поменуте мађарске агенције, може се очекивати потписивање новог Меморандума о сарадњи, у којем случају ће Сектор бити додатно ангажован на новим упитима чији се број у овом тренутку не може предвидети, али вођени искуством из горе наведених програма, њихов број би могао бити око 20.

3. ЦИЉНА ГРУПА

- Домаћа привредна друштва заинтересована за улагања и проширења;

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Страна привредна друштва које послују у Републици Србији заинтересована за улагања и проширења;
- Страна привредна друштва заинтересована да први пут улажу у Србију.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Реализација нових инвестиционих пројеката у Србији;
- Раст вредности страних улагања;
- Раст индустријског и услужног портфолија Србије;
- Отварање нових радних места;
- Проширење технолошке базе Србије;
- Повећан ниво извоза;
- Повећан ниво „R&D“ активности;
- Раст потребе за проширењем добављачке базе у Србији;
- Раст потребе за дизањем нивоа образовања у Србији;
- Долазак нових знања и вештина.

5. ПРАВНИ ОКВИР

- Закон о улагањима („Службени гласник РС“ број 89/2015 и 95/2018)
- Закон о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“ број 73/2019)
- Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“ број 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013 и 119/2014)
- Уредба о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС“ број 23/2021)
- Уредба о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Службени гласник РС“ број 23/2021)
- Уредба о условима и начину привлачења директних инвестиција („Службени гласник РС“ број 37/2018)
- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања („Службени гласник РС“ број 1/2019)
- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа („Службени гласник РС“ број 1/2019)
- Уредба о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја („Службени гласник РС“ број 33/2019 и 42/2019)

ОДЕЉЕЊЕ ЗА AFTER CARE

Ради даљег развоја инвестиционих пројеката, привлачења нових улагања, решавања текућих проблема, као и унапређења општег амбијента за улагање и пословање у Републици Србији, Агенција почев од 2017. године спроводи „Aftercare“ програм са улагачима који послују у Србији. Циљ програма је да се у директном дијалогу са представницима инвеститора испита тренутно задовољство компанија са условима

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

пословања на територији Србије како би се заједничким напором идентификовале могућности за проширење постојећих активности или направио план за решавање проблема административне природе који евентуално спутавају даљи развој компаније у Србији.

Искуство улагача везано за досадашње пословање у Србији, од неизмерног је значаја за Агенцију како би се на бази информација прикупљених у директном контакту са њима могло утицати на институције на свим нивоима у циљу даље оптимизације правног и административног оквира за улагаче. Одељење ће кроз дијалог са улагачима прикупљати, систематизовати и објављивати препоруке за унапређење пословног амбијента, али и притужбе са проблемима у реализацији инвестиционих пројеката. Решавање проблема који оптерећују дневно пословање компанија, повећаће могућност за њихове додатне инвестиције у Републици Србији, али ће и помоћи у привлачењу нових улагања.

Одељење ће учествовати и у припреми процедура за пријављивање за развојне програме које спроводи Агенција, посебно у програмима који промовишу и подржавају веће ангажовање домаћих добављача. Кроз редовне посете улагачима, прикупљаће се информације у вези са програмима подршке од интереса за њих и вршити промоција таквих програма.

Имајући у виду број и податке о пројектима који су реализовани претходних година, као и информације о пројектима са чијом реализацијом би требало да се отпочне у наредном периоду, Одељење за Aftercare је планирало да у 2022. години буде у контакту са минимум 45 улагача који послују на територији Србије путем видео позива, телефона и електронске поште, а уколико буде могуће, организоваће се и теренске посете.

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА ОРГАНИЗОВАНЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ

Програм рада сектора за Организоване индустријске зоне координира са програмом рада Сектора за стратешка улагања.

Организоване индустријске зоне представљају једну од основних полуга за стратешка улагања односно реализацију пројеката директних инвестиција кроз креирање просторно детерминисаног и инфраструктурно и супраструктурно опремљеног подручја намењеног за концентracију и развој индустрије.

У току је припрема законског оквира у вези са регулисањем организованих индустријских зона који за основне циљеве има следеће:

1. Унапређење конкурентности Републике Србије као инвестиционе локације за привлачење капитално интензивних и иновативних страних директних инвестиција кроз формирање просторно дефинисаног подручја за обављање индустријске производње опремљеног одговарајућом инфраструктуром и супраструктуром и интегрисано пружање услуга улагачима ради омогућавања

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- убрзане имплементације инвестиционих пројеката и скраћења рока за почетак обављања делатности;
2. Убрзање имплементације капитално интензивних инвестиционих пројеката захваљући постојању посебног режима планирања и изградње и потпуно опремљеног простора;
 3. Ефикасна алокација и оптимизација улагања у инфраструктуру и супраструктуру кроз опремање огранизованих индустријских зона као резултат концентрације иновативне индустрије и синергија јавне и приватне иницијативе у привлачењу страних директних улагања;
 4. Континуирано и планско унапређење знања, вештина и компетенција потребних за запошљавање, и међусекторска сарадња и сарадња између јавног и приватног сектора на концентрацији активности и мера предвиђених политикама запошљавања са циљем активног усклађивања са потребама тржишта рада и захтевима иновативних индустрија.

АКТИВНОСТИ

- Сарадња са улагачима у постојеће организоване индустријске зоне са циљем привлачења улагања на подручју организованих индустријских зона у сарадњи са Сектором за стратешка улагања;
- Сарадња са постојећим улагачима у организоване индустријске зоне ради координације инфраструктурног и супраструктурног развоја зона и унапређења конкурентности наведених инвестиционих локација и њиховог планског развоја;
- Промоција улагања у формирање и развој нових организованих индустријских зона;
- Селекција и контактирање потенцијалних улагача за улагање у формирање и развој организованих индустријских зона и учешће у изради анализа ради идентификације потенцијалних локација и степена њихове инфраструктурне и супраструктурне опремљености у сарадњи са Сектором за планирање и анализу;
- Прикупљање информација о степену опремљености расположивих локација за привлачење улагања на подручју организоване индустријске зоне и припрема и слање одговора заинтересованим улагачима везано за услове улагања и пословања у Републици Србији, у сарадњи са Сектором за стратешка улагања;
- Презентација инвестиционих и пословних потенцијала Републике Србије и предности улагања у организованим индустријским зонама;
- Организовање и учешће у посетама улагача локацијама за улагање на подручју организованих индустријских зона;
- Координирање инвестиционих улагања у формирање и развој организованих индустријских зона и подршка улагачима у реализацији улагања кроз координацију активности са надлежним државним органима и организацијама и носиоцима јавно правних овлашћења;
- Координирање и подршка реализацији инвестиционих пројеката који се спровode на подручју организоване индустријске зоне у сарадњи са управљачем

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

организоване индустријске зоне и реализацији улагања кроз координацију активности са надлежним државним органима и организацијама и носиоцима јавно правних овлашћења у вези са степеном инфраструктурне и супраструктурне опремљености расположивих инвестиционих локација на подручју зоне;

- Анализа предлога за доделу статуса управљача, предлога за формирање и студије оправданости за формирање организоване индустријске зоне у сарадњи са Сектором за правну подршку и Сектором за планирање и анализу;
- Анализа предлога за формирање организоване индустријске зоне у сарадњи са Сектором за правну подршку, Сектором за планирање и анализу и Сектором за стратешка улагања.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Имајући у виду да су једни од кључних предуслова за привлачење директних страних улагања расположивост опремљеног грађевинског земљишта, расположивост потребне инфраструктуре, те квалитет и расположивост услуга, као и расположивост запослених са потребним квалификацијама, програм развоја организованих индустријских зона доприноси креирању повољнијег пословног окружења за привлачење директних улагања и истовремено унапређење техничко-технолошких капацитета и производног знања индустрије, а што у укупности доприноси:

- реализацији иновативних инвестиционих пројеката у Републици Србији;
- расту вредности страних улагања;
- расту индустријског и услужног портфолија Републике Србије;
- отварању нових радних места;
- проширењу технолошке базе Републике Србије;
- повећању нивоа извоза;
- повећању нивоа „R&D“ активности;
- доласку нових знања и вештина.

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА ПОДРШКУ МСП

ПРОГРАМИ ИЗ 2017. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПОЧЕТНИЦИМА ЗА ЗАПОЧИЊАЊЕ ПОСЛА START-UP

1. ОПИС ПРОГРАМА

Агенција је у 2017. години започела реализацију Програма подршке почетницима за започињање посла START-UP. Пакет подршке је обухватао: реализацију обука, доделу бесповратних средстава и менторско праћење ММСП и предузетника. Овим приступом обезбеђена је одговарајућа селекција пријава, а менторским радом унапређене су шансе

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

новооснованих привредних субјеката да опстану на тржишту. Програм је имао за циљ да подржи оснивање и успешно пословање привредних субјеката који ће се бавити производњом, прерадом и услужним делатностима.

2. АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

У оквиру Програма потписано је укупно 284 уговора о коришћењу бесповратних средстава и сви корисници су добили право на 25 сати менторинг услуге. У 2021. години Агенција је вршила контролу испуњења уговорних обавеза те је на основу теренских контрола спроведених од стране регионалних развојних агенција и извештаја ЦРОСО, утврђено да 38 корисника није испунило своје обавезе у потпуности и са истима су уговори раскинути. Током 2021. године Одељење за контролу испуњења уговорних обавеза је утврдило да је са 57 корисника потребно закључити анексе уговора о додељеним средствима и у плану је да се у 2022. години врши контрола испуњености обавеза од стране овог одељења.

ПРОГРАМ ИЗ 2019. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ДИГИТАЛНОЈ ТРАНСФОРМАЦИЈИ ММСП

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2021. год.	Реализоване исплате до 31.12.2021. год.	Резервисана средства за 2022. год.
Програм подршке дигиталној трансформацији ММСП	45.121.004,06 дин.	28.616.683,81 дин.	16.504.320,25, дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Програм спроводи Агенција у сарадњи са Привредном комором Србије - Центром за дигиталну трансформацију и ГИЗ (Немачка агенција за међународну сарадњу). Кроз Програм сертифицирани консултанци за дигиталну трансформацију врше анализу достигнутог нивоа дигиталне спремности корисника и затим за сваког корисника раде дигиталну стратегију, а која подразумева скуп активности и унапређења како би се достигао оптималан ниво дигитализације пословних процеса, интерне и екстерне комуникације и других елемената пословања. Улога Агенције је финансијска подршка за имплементацију дигиталне стратегије, у смислу куповине хардвера и софтвера.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

2. АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

Јавни позив за учешће у Програму подршке дигиталној трансформацији објављен је 02.08.2019. године и траје до утрошка средстава. Током трајања Програма пристигло је 118 пријава. Закључено је 108 уговора у вредности од 61.923.473,06 дин. У 2022. години се наставља са реализацијом Програма (закључење уговора са новим корисницима, исплата одобрених средстава).

3. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Уредбом о правилима за доделу државне помоћи.

ПРОГРАМИ ИЗ 2020. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МСП ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА У 2020. ГОДИНИ

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2022. год.	Измена	Резервисана средства за 2022. год. после измене
Програм подршке МСП за улазак у ланце добављаче	359.489.845,32 дин.	-130.000.000,00 дин.	229.489.845,32 дин

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Програм подршке МСП за улазак у ланце добављача има за циљ да у што већој мери реализује потенцијале интеграције привредних друштава у систем набавки МНК и унапреди пословне перформансе постојећих и потенцијалних добављача у складу са потребама купаца, те да додатно подржи унапређење пословног амбијента и повећање конкурентности МСП. Подршка је намењена малим и средњим привредним друштвима која јесу или могу бити део ланца добављача МНК присутних у Србији или у иностранству. Спремност домаћих МСП за укључење у ланце добављача МНК се проверава кроз дијагностику пословних перформанси, а на основу које се дефинишу и области за унапређење пословања.

2. АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

Први јавни позив је објављен у марту 2020. године и било је предвиђено да траје 30 дана, али је продужен до 1. јуна због пандемије изазване болешћу COVID-19. По овом јавном позиву, за укупно 13 подносилаца пријава је донета одлука о уласку у другу фазу

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Програма, односно дијагностику пословних перформанси, од чега је њих 11 је наставило са реализацијом активности програма. Уговори о додели бесповратних средстава су закључени са свих 11 корисника. Верификација завршених активности и рефундација одобрених средстава је са 2 корисника спроведена током 2021. године, док је са преосталих 9 план да се наведене активности реализују у 2022. години. Други јавни позив објављен је у децембру 2020. године, за укупно 10 подносилаца пријава је донета одлука о уласку у другу фазу Програма, односно дијагностику пословних перформанси, а њих 9 је наставило са реализацијом активности програма. Верификација завршених активности и рефундација одобрених средстава је са 2 корисника спроведена током 2021. године, док је са преосталих 7 план да се наведене активности реализују у 2022. години.

3. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Уредбом о правилима за доделу државне помоћи.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА ММСП У 2020. ГОДИНИ

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2022. год.	Измена	Резервисана средства за 2022. год. после измене
Програм подршке за промоцију извоза ММСП у 2020. години	60.000.000,00 дин.	-10.000.000,00 дин.	50.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Овим програмом Агенција обезбеђује институционалну подршку микро, малим и средњим предузећима, која су извозно оријентисана и која желе да повећају обим свог извоза. Програмом су обухваћене активности које се односе на оспособљавање и излазак привредних друштава на нова тржишта, односно, повећање обима њиховог извоза, као и повећање њихове конкурентности на међународним тржиштима.

2. АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

У 2020. години дефинисан је текст Програма и свих пратећих докумената и формиране су радне групе задужене за његову реализацију. Јавни позив за доделу бесповратних средстава је објављен 25. децембра 2020. године и закључено је укупно 5 уговора. У 2022. години ће се вршити верификација завршених активности корисника Програма и рефундација одобрених средстава.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи.

ПРОГРАМИ ИЗ 2021. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2021. ГОДИНИ

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2022. год.	Измена	Резервисана средства за 2022. год. после измене
Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК у 2021. години	374.504.400,00 дин.	-45.000.000,00 дин.	329.404.400,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Република Србија је земља растућег сектора малих и средњих предузећа, са све већим ангажманом у области производње компоненти и полупроизвода за финалну уградњу у комплексне готове производе, било да се ради о превозним средствима, производним машинама и опреми, електроници или другим производима за личну и индустријску употребу. Развој локалних добављача са способностима интеграције у ланце вредности МНК, заједно са значајним страним директним улагањима у овој области, показују потенцијал за даљи раст и унапређење привредних друштава. Очекивање је да би напредак у овој области обезбедио додатно отварање нових радних места и економски раст. Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК пружа могућност привредним друштвима да унапреде своје пословне перформансе и испуне услове да наставе сарадњу или постану добављачи МНК.

Агенција се увођењем овог програма определила да креира оквир за успостављање комерцијалних односа између МНК и домаћих привредних друштава, а све у циљу остваривања боље интеграције страних улагача у локални економски систем.

Програм обухвата анализу потреба МНК, мапирање потенцијалних добављача, спровођење дијагностике пословних перформанси, подршку у циљаном подизању производних капацитета привредних друштава, као и накнадно повезивање са потенцијалним купцима и МНК.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Производни сектори који су предмет подршке Програма су: аутомобилска индустрија; уређаји и компоненте за аутомобилску индустрију (пластика, гума, машине /опрема); обрада метала; сектор машина и опреме за друге намене; сектор гуме и пластике; сектор производње кућних апарата и делова кућних апарата; сектор електричних и електронских система и елемената електричних и електронских система.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ овог програма је подизање капацитета привредних друштава за укључивање у међународне ланце вредности.

3. ЦИЉНА ГРУПА

Привредна друштва регистрована у Републици Србији која испуњавају или могу да испуне услове за укључење у ланац добављача МНК, као и привредна друштва која се налазе на листи добављача МНК и активни су добављачи производа из групе директних/индиректних материјала.

4. АКТИВНОСТИ

Јавни позив је објављен септембра 2021. године са предвиђеним трајањем од 90 дана. Током 2021. године је спроведена контрола испуњености формалних услова за учешће у овом програму и избор учесника, док се у 2022. години планира дијагностика пословних способности учесника, дефинисање подржаних активности, закључивање уговора са корисницима Програма и праћење имплементације подржаних активности.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Унапређење пословних перформанси корисника Програма кроз трансфер знања од стране МНК;
- Систематизација информација о захтевима МНК, у вези са стратешким набавкама;
- Већи обим пословања корисника Програма;
- Привлачење директних страних улагања, кроз развијен екосистем локалних добављача;
- Имплементација прилагођених програма подршке привредним друштвима, у складу са стварним потребама корисника Програма и очекиваним резултатима интервенције.

6. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030 године.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА ММСП У 2021. ГОДИНИ

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2021. год.	Измена	Резервисана средства за 2022. год. после измене
Програм подршке за промоцију извоза ММСП у 2021. години	185.000.000,00 дин.	55.000.000,00 дин.	240.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Овим програмом Агенција ће обезбеђивати институционалну подршку микро, малим и средњим предузећима, која су извозно оријентисана и која желе да повећају обим свог извоза. Програмом ће бити обухваћене активности које се односе на оспособљавање и излазак привредних друштава на нова тржишта, односно, повећање обима њиховог извоза, као и повећање њихове конкурентности на међународним тржиштима.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ овог програма је подизање капацитета привредних друштава за излазак на међународна тржишта и повећање њихове конкурентности на истим.

3. ЦИЉНА ГРУПА

Микро, мала и средња привредна друштва регистрована у Републици Србији која послују у прехранбеном сектору и сектору дрвне индустрије - производња намештаја.

4. АКТИВНОСТИ

Јавни позив је објављен децембра 2021. године. Током 2022. године биће спроведена контрола испуњености формалних услова за учешће у овом програму и избор учесника, дијагностика извозних перформанси учесника, дефинисање подржаних активности закључивање уговора са корисницима Програма и праћење имплементације подржаних активности.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Унапређење капацитета МСП за излазак на међународна тржишта;
- Повећање обима извоза МСП;
- Задржавања постојећих и јачања нових конкурентских предности домаћих МСП;
- Унапређење имица Републике Србије као инвестиционе локације за производе са већом додатом вредношћу.

6. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМИ ПОВЕРЕНИ АГЕНЦИЈИ ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ У 2021. ГОДИНИ КОЈИ СЕ НАСТАВЉАЈУ У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2021. ГОДИНИ

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2021. год.	Реализоване исплате до 31.12.2021. год.	Резервисана средства за 2022. год.
Програм подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години	2.063.286.789,46 дин.	1.925.721.980,91 дин.	10.803.439,36 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и одабраним пословним банкама и лизинг компанијама.

Средства опредељена Програмом намењена су за суфинансирање набавке:

1. нове опреме директно укључене у процес производње разменљивих добара, и то:
 - 1.1 производне опреме и/или машина;
 - 1.2 транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта;
 - 1.3 делова, специјализованих алата за машине;
 - 1.4 машина и опреме за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње;
2. нове опреме за извођење грађевинских радова, и то:
 - 2.1 грађевинске механизације за потребе обављања грађевинских радова.

Привредни субјекти који испуне услове Програма и којима банке/лизинг компаније укључене у реализацију Програма, условно одобре кредит, односно финансирање, могу остварити право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке производне опреме. Привредни субјект је у обавези да обезбеди учешће у висини 5% нето вредности опреме коју набавља, док ће се преосталих 70% нето вредности опреме коју набавља обезбедити из кредита пословних банака или финансијског лизинга лизинг компанија укључених у спровођење овог програма.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ Програма јесте подршка инвестицијама и подстицај бржем привредном развоју.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Специфични циљеви Програма су:

- 1) раст прихода;
- 2) подршка запошљавању;
- 3) интернационализација пословања и укључивање привредних субјеката у ланце добављача великих система;
- 4) унапређење технолошких процеса производње;
- 5) унапређење конкурентности;
- 6) подстицање заштите животне средине;
- 7) побољшање услова финансирања микро, малих, средњих предузећа и предузетника.

3. АКТИВНОСТИ

У 2021. години је објављен јавни позив од стране Министарства привреде за избор банака и лизинг компанија које ће учествовати у Програму. Потписани су тројни уговори између Министарства, Агенције, 6 пословних банака и 2 лизинг компаније. Објављен је јавни позив за избор корисника бесповратних средстава на који се пријавило 846 привредних субјеката, од ког броја је за 715 донета одлука о додели бесповратних средстава у укупном износу од 1.952.953.445.06 динара.

Агенција ће у 2022. години припремити финални извештај о реализацији Програма који се доставља Министарству привреде на валидацију до 31.01.2022. године.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Повећање конкурентности микро, малих и средњих правних лица, предузетника и задруга;
- Унапређење процеса производње.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама;
- Уредбом о утврђивању Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме у 2021. години.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

2. ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2021. ГОДИНИ, КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2022. год.	Измена	Резервисана средства за 2022. год. после измене
Програм ССУ за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години, који се реализује преко АРРА	39.145.606,05 дин.	-11.148.822,98 дин.	27.996.783,07 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом.

Стандардизовани сет услуга који се спроводи преко акредитованих регионалних развојних агенција, у смислу овог програма, представља четири групе стандардизованих услуга, и то:

- 1) обуке;
- 2) саветодавне услуге;
- 3) менторинг;
- 4) пакет услуга за младе и жене предузетнице.

Непосредни корисници средстава могу бити само акредитоване регионалне развојне агенције које су акредитоване у складу са Законом о регионалном развоју и Уредбом о утврђивању услова, критеријума и начина акредитације за обављање послова регионалног развоја и одузимања акредитације пре истека рока на који је издата.

За потенцијална и постојећа микро, мала и средња предузећа и предузетнике, задруге и кластере услуге из овог програма су бесплатне.

У циљу праћења развоја женског предузетништва у Републици Србији, за све услуге из овог програма обавезно је вођење евиденције корисника Програма са аспекта родне равноправности.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ је подршка расту и развоју микро, малих и средњих предузећа и предузетника, задруга и кластера кроз унапређење доступности, обима и квалитета услуга подршке за њихово пословање.

3. АКТИВНОСТИ

За праћење стандардизованих услуга које се односе на саветодавне услуге и обуке задужен је Сектор за подршку МСП. Током 2021. године припремљено је Упутство за реализацију Програма и потписани су уговори између Министарства привреде, Агенције и АРРА. АРРА су пружале саветодавне услуге и спроводиле обуке корисницима у складу са Програмом и на месечном нивоу о томе извештавале Агенцију која је затим припремала месечне извештаје о спровођењу Програма и слала их Министарству на валидацију, а како би се АРРА извршила исплата за пружене услуге.

За праћење стандардизованих услуга које се односе на менторинг и пакет услуга за младе и жене предузетнице задужен је Сектор за међународну сарадњу. За услугу која се односи на менторинг, овај сектор је израдио Упутство са пропратном документацијом и Јавним позивом који су објављени јуна месеца 2021. године. Укупно је пристигло 124 пријава привредних субјеката, од ког броја је одобрено 119. У 2021. години потписани су и уговори са АРРА-ма и корисницима, припремљени и одобрени акциони планови за менторинг за сваког корисника, док се у 2022. години након прегледа завршних извештаја АРРА планирају и исплате. За услугу која се односи на пакет услуга за младе и жене предузетнице, овај сектор је израдио Упутство са пропратном документацијом и Јавним позивом који су објављени априла месеца 2021. године. Укупно је пристигло 269 пријава привредних субјеката, од ког броја је одобрено 230.

У 2021. години потписани су и уговори са АРРА-ма и корисницима, док се у 2022. години осим прегледа завршних извештаја АРРА планирају и исплате.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Већа доступност услуга за подршку пословању микро, малих и средњих предузећа и предузетника, задруга и кластера, уједначен квалитет услуга, већи број корисника услуга;
- Унапређење мера државне подршке микро, малим и средњим предузећима и предузетницима, задругама и кластерима.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о јавним агенцијама;
- Уредбом о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2021. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. IPA 2019 – DIRECT GRANT TO THE DEVELOPMENT AGENCY OF SERBIA – SCALED UP AND TECHNOLOGICALLY IMPROVED PRODUCTION CAPACITY SOLUTIONS AMONG MICRO AND SMALL ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS (ДИРЕКТНА ДОДЕЛА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА РАЗВОЈНОЈ АГЕНЦИЈИ СРБИЈЕ – ПОВЕЋАНА И ТЕХНОЛОШКИ УНАПРЕЂЕНА РЕШЕЊА ЗА ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ МЕЂУ МИКРО И МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ПРЕДУЗЕТНИЦИМА)

РЕДНИ БРОЈ:	3.
ПРИОРИТЕТ:	ВИСОК
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	МИКРО И МАЛА ПРЕДУЗЕЋА И ЗАДРУГЕ
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	2021-2025. ГОДИНА (48 МЕСЕЦИ)
БУЏЕТ АГЕНЦИЈЕ У 2022. ГОДИНИ	26.305.245,08 ЕВРА (3.111.596.186,35 РСД) ЕУ СРЕДСТВА: 10.305.245,08 ЕВРА (1.211.596.186,35 РСД) (305.245,08 ЗА КОМПОНЕНТЕ 1 И 3, 10.000.000,00 ЗА КОМПОНЕНТУ 2) БУЏЕТ РС: 16.000.000,00 ЕВРА (1.900.000.000,00 РСД) (ЗА КОМПОНЕНТУ 2)
УКУПАН БУЏЕТ ЗА ПЕРИОД 2021. – 2025. ГОДИНА:	27.000.000,00 ЕВРА ЕУ СРЕДСТВА: 11.000.000,00 ЕВРА (1.000.000,00 ЗА КОМПОНЕНТЕ 1 И 3, 10.000.000,00 ЗА КОМПОНЕНТУ 2) БУЏЕТ РС: 16.000.000,00 ЕВРА (ЗА КОМПОНЕНТУ 2)

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Овај програм је део државног акционог програма за Републику Србију за 2019. годину – ЕУ подршка конкурентности, истраживању и развоју и иновацијама са циљем унапређења Програма подршке малим и средњим предузећима за набавку опреме, који се спроводи од 2013. године.

Програм ће допринети повећаној конкурентности српске привреде кроз подршку у улагању микро, малих и средњих предузећа у модернизацију производне опреме и проширење производних погона, као и јачању капацитета државних институција за спровођење сложенијих програма финансираних из националних или ЕУ фондова.

Програм спроводе Агенција и Министарство привреде, док пословне банке/лизинг компаније учествују у спровођењу програма у оквиру Компоненте 2.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Програм се састоји из три компоненте, и то:

- Компонента 1: Управљање Програмом;
- Компонента 2: Имплементација Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години;
- Компонента 3: Имплементација техничке подршке.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ Програма је да допринесе повећању конкурентности српске привреде.

Такође, програм ће допринети јачању капацитета Агенције и Министарства привреде за вођење сложених развојних програма у будућности, финансираних из националних или ЕУ фондова, и обезбедити инпуте за прилагођавање портфеља програма подршке опоравку након COVID – 19 кризе, као и дугорочним развојним потребама.

Специфични циљеви Програма су:

- раст прихода;
- подршка запошљавању;
- интернационализација пословања и укључивање привредних субјеката у ланце добављача великих система;
- унапређење технолошких процеса производње;
- унапређење конкурентности;
- подстицање заштите животне средине;
- побољшање услова финансирања микро и малих предузећа и предузетника;
- унапређење капацитета запослених у Агенцији и Министарству привреде;
- унапређење програма кроз његову правну и процедуралну оптимизацију.

3. АКТИВНОСТИ

Активности у оквиру **Компоненте 1:**

- Управљање пројектом;
- Набавка услуга;
- Финансијско управљање;
- Одговорности према донатору и извештавање.

Активности у оквиру **Компоненте 2:**

- Успостављање правне основе за имплементацију Програма подршке малим предузећима за набавку опреме;
- Објављивање јавног позива за банке и лизинг компаније и закључивање уговора са изабраним пословним банкама и лизинг компанијама;
- Објављивање јавног позива за привредне субјекте;
- Закључивање уговора са корисницима;
- Исплата бесповратних средстава;
- Праћење реализације одобрених пројеката и извештавање.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Напомена: Детаљан опис Компоненте 2, тј. Програма подршке малим предузећима за набавку опреме, наведен је у делу ПРОГРАМИ ПОВЕРЕНИ АГЕНЦИЈИ ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ У 2022. ГОДИНИ под редним бројем 3. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2022. ГОДИНИ.

Активности у оквиру **Компоненте 3:**

- Оптимизација Програма подршке малим предузећима за набавку опреме (правна и процедурална) и изградња капацитета тима за имплементацију програма;
- Свеобухватна процена утицаја Програма подршке малим предузећима за набавку опреме, почев од 2013. године;
- Комуникација и видљивост Програма (у складу са ЕУ захтевима).

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Повећани производни капацитети;
- Унапређени процеси производње;
- Конкурентнији микро и мали привредни субјекти;
- Унапређени капацитети запослених у Агенцији и Министарству привреде;
- Унапређен програм у складу са извршеном правном и процедуралном оптимизацијом и евалуацијом програма.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама;
- Уговором о додели бесповратних средстава-Екстерне активности Европске уније, број 2021/423-512, закључен у јуну 2021. године између Агенције и Министарства привреде са једне, и Европске уније коју заступа Делегација Европске уније у Републици Србији са друге стране.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМИ КОЈИ ЋЕ СЕ СПРОВОДИТИ ОД 2022. ГОДИНЕ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2022. ГОДИНИ

РЕДНИ БРОЈ:	1.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Привредна друштва регистрована у Републици Србији која су постојећи или потенцијални добављачи у ланцу вредности са МНК
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	фебруар 2022. - децембар 2024. године
УКУПАН БУЏЕТ	200.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК пружа могућност привредним друштвима да унапреде своје пословне перформансе и испуне услове да наставе сарадњу или постану добављачи МНК. Агенција се увођењем овог програма определила да креира оквир за успостављање комерцијалних односа између МНК и домаћих привредних друштава, а све у циљу остваривања боље интеграције страних улагача у локални економски систем. Наиме, Република Србија је земља растућег сектора малих и средњих предузећа, са све већим ангажманом у области производње компоненти и полупроизвода за финалну уградњу у комплексне готове производе, било да се ради о превозним средствима, производним машинама и опреми, електроници или другим производима за личну и индустријску употребу. Развој локалних добављача са способностима интеграције у ланце вредности МНК, заједно са значајним страним директним улагањима у овој области, показују потенцијал за даљи раст и унапређење привредних друштава. Очекивање је да би напредак у овој области обезбедио додатно отварање нових радних места и економски раст.

Програм обухвата анализу потреба МНК, мапирање потенцијалних добављача, спровођење дијагностике пословних перформанси, подршку у циљаном подизању производних капацитета привредних друштава, као и накнадно повезивање са потенцијалним купцима и МНК.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Производни сектори који су предмет подршке Програма су: аутомобилска индустрија; уређаји и компоненте за аутомобилску индустрију (пластика, гума, машине /опрема); обрада метала; сектор машина и опреме за друге намене; сектор гуме и пластике; сектор производње кућних апарата и делова кућних апарата; сектор електричних и електронских система и елемената електричних и електронских система.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ Програма је подизање капацитета привредних друштава за укључивање у међународне ланце вредности.

3. ЦИЉНА ГРУПА

Привредна друштва регистрована у Републици Србији која испуњавају или могу да испуне услове за укључење у ланце добављача МНК, као и привредна друштва која се налазе на листи добављача МНК и активни су добављачи производа из групе директних/индиректних материјала.

4. АКТИВНОСТИ

- Дефинисање текста упутства за спровођење и свих образаца који представљају саставни део Програма;
- Формирање радних група задужених за реализацију Програма;
- Објава јавног позива;
- Пријем и обрада поднетих пријава;
- Доношење одлука за подносиоце пријава;
- Дијагностика пословних перформанси;
- Доношење одлука за учеснике у Програму;
- Закључивање уговора са корисницима Програма;
- Имплементација одобрених пројеката;
- Извештавање корисника Програма;
- Мониторинг и евалуација Програма.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Унапређење пословних перформанси корисника Програма кроз трансфер знања од стране МНК;
- Систематизација информација о захтевима МНК, у вези са стратешким набавкама;
- Већи обим пословања корисника Програма;
- Привлачење директних страних улагања, кроз развијен екосистем локалних добављача;

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Имплементација прилагођених програма подршке привредним друштвима, у складу са стварним потребама корисника Програма и очекиваним резултатима интервенције.

6. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030 године.

2. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА ПРОМОЦИЈУ ИЗВОЗА У 2022. ГОДИНИ

РЕДНИ БРОЈ:	2.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Привредна друштва регистрована у Републици Србији која послују у сектору прехранбене индустрије или сектору дрвне индустрије – производња намештаја
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	фебруар 2022. - децембар 2024. године
УКУПАН БУЏЕТ	150.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Програм обезбеђује унапређење извозних потенцијала домаћих привредних друштава, а у циљу повећања прихода од извоза селектованих сектора, повећања степена искоришћености њихових постојећих производних капацитета, унапређења њихове конкурентности, уравнотежења платног биланса Републике Србије и повећања пласмана домаћих производа на страним тржиштима.

Програм обухвата анализу потреба домаћих компанија, мапирање потенцијалних корисника, спровођење дијагностике извозних способности и подршку корисницима у циљаном подизању извозних потенцијала.

Реализација овог програма доприноси области индустријског и економског развоја и пружа могућности за даљи развој домаћих привредних друштава у новонасталим околностима.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ овог програма је унапређење извозних потенцијала привредних друштава.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. ЦИЉНА ГРУПА

Привредна друштва регистрована у Републици Србији која су извозно оријентисана и која послују у сектору прехранбене индустрије или сектору дрвне индустрије – производња намештаја.

4. АКТИВНОСТИ

- Дефинисање текста Програма са упутством за спровођење и свих образаца који представљају саставни део Програма;
- Формирање радних група задужених за реализацију Програма
- Објава јавног позива;
- Креирање базе за обраду пријава;
- Пријем и обрада поднетих пријава;
- Доношење одлука за подносиоце пријава;
- Дијагностика извозних способности;
- Доношење одлука за учеснике у Програму;
- Закључивање уговора са корисницима Програма;
- Имплементација одобрених пројеката;
- Извештавање корисника Програма;
- Мониторинг и евалуација Програма.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Раст извоза;
- Освајање нових тржишта;
- Јачање позиције присутности на освојеним инотржиштима;
- Усклађеност производа са стандардима извозног тржишта;
- Подизање нивоа комплексности извозних производа;

6. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о контроли државне помоћи;
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

4. ЕВРОПСКА МРЕЖА ПРЕДУЗЕТНИШТВА (ENTERPRISE EUROPE NETWORK)

РЕДНИ БРОЈ:	4.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Микро, мала и средња предузећа и предузетници, кластери, научно - истраживачки центри и институције, пословни инкубатори
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	2022. година
УКУПАН БУДЖЕТ:	ЕВРОПСКА КОМИСИЈА: 6.120.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

У циљу ефикасног и ефективног искоришћавања потенцијала микро, малих и средњих предузећа на јединственом европском тржишту, Европска комисија је 2008. године формирала Европску мрежу предузетништва – Enterprise Europe Network (EEN). Европска мрежа предузетништва, као највећа европска мрежа за пословну подршку, нуди разнолику помоћ микро, малим и средњим предузећима и предузетницима у Европској унији и шире. Конзорцијум који овај пројекат спроводи у Србији чине:

- Привредна комора Србије
- Развојна агенција Србије
- Иновациони центар Машинског факултета у Београду
- Пословни инкубатор Нови Сад
- Универзитет у Нишу
- Институт Михајло Пупин

Европска мрежа предузетништва је активна у више од 60 земаља широм света. Са више од 600 партнера (агенције, универзитети, истраживачко-технолошке развојне институције...), ова мрежа представља највећу пословну мрежу која промовише и помаже рад малих и средњих предузећа. Преко ове Мреже, микро, мала и средња предузећа и предузетници могу да остваре пословну сарадњу са иностраним партнерима. Услуге које пружа ЕЕН мрежа микро, малим и средњим предузећима, односе се на интернационализацију њиховог пословања, подршку у приступу финансирању, подршку приступу програмима и фондовима ЕУ, информисање о прописима и правилима ЕУ и сл.

Мала и средња предузећа могу да користе услуге ЕЕН мреже као што су: коришћење ЕЕН база пословне сарадње за прекогранично пословно повезивање, учешће на међународним пословним сусретима по систему унапред организованих састанака и пословним мисијама, помоћ приликом трансфера технологија, заштите интелектуалне својине и развоја истраживачких пројеката, одговори на упите у вези са прописима ЕУ, достављање информација о могућностима коришћења средстава ЕУ и проналажење партнера за заједничко аплицирање за иста та средства, достављање информација о

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

међународним и ЕУ тендерима, достављање информација о законима и тржишту, интернационализација пословања у другим државама света, итд. Праве информације и права информативна решења за проблеме малих и средњих предузећа ће допринети развоју сектора МСП на данашњим динамичним и отвореним тржиштима.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ Пројекта је повећање конкурентности домаћих предузећа кроз већу доступност информација о пословању на тржишту ЕУ и помоћ у интернационализацији домаћих МСП.

Специфични циљеви:

- Бољи приступ информацијама о пословању на тржишту ЕУ;
- Сарадња домаћих МСП са иновативним центрима и предузећима из иностранства;
- Повезивање домаћих предузећа са потенцијалним страним партнерима ради успостављања дугорочне пословне сарадње;
- Боља позиционираност домаћих предузећа на тржишту ЕУ и других земаља;
- Промовисање иновативности као пут до повећања конкурентности МСП у Србији;
- Промовисање конкурентности региона Србије кроз пословно повезивање, међународне пројекте и отварање прилика за нове пословне идеје.

3. АКТИВНОСТИ

У 2022. години предвиђене су четири групе активности:

1. Прекограничне партнерске услуге за успостављање пословне сарадње. Услуге имају за циљ да омогуће и помогну МСП да унапреде своје пословање и да се укључе у процес интернационализације.

2. Услуге подршке и информисања: Агенција има обавезу да у директним контактима пружа информације и подршку домаћим ММСПИ у вези са услугама које Мрежа пружа, а која се тиче интернационализације пословања, услова за пословање на ЕУ тржишту и пружање информација о ЕУ програмима.

3. Промоција Мреже и комуникационе активности: Агенција је у обавези да промовише услуге Мреже и активности међу ММСПИ у земљи. Агенција ће самостално или заједно са мрежом АРРА континуирано промовисати мрежу кроз презентације и посете домаћим предузећима и предузетницима.

4. Учествовање у активностима Мреже: Представници Агенције у обавези су да учествују на свим догађајима (састанцима, конференцијама, манифестацијама, секторским групама, тренинзима, саветодавним и надзорним групама) које организује Европска мрежа предузетништва у оквору овог пројекта.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Побољшање конкурентности постојећих МСП;
- Повећање броја партнерских уговора између српских и иностраних предузећа;

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Унапређење положаја и улоге МСП у Републици Србији у односу на конкуренцију из ЕУ;
- Стварање услова за равномернији регионални развој;
- Организовани пословни сусрети, посете компанијама, као и локални и регионални догађаји.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о јавним агенцијама;
- Актом о малом бизнису ЕУ (Small Business Act);
- COSME програмом Европске комисије.

5. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ РАЗВОЈУ КОНКУРЕНТНОСТИ у 2022. ГОДИНИ

РЕДНИ БРОЈ:	5.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	микро, мала и средња предузећа
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	новембар 2022. године – новембар 2023. године
УКУПАН БУЏЕТ:	100.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Овај програм допринеће повећању нивоа коришћења стандарда у производњи и организацији пословања, сертификацији производа, система менаџмента, као и повећању коришћења других услуга у области инфраструктуре квалитета.

Подршка у оквиру овог програма намењена је за суфинансирање следећих активности:

1. Спровођење поступака оцењивања усаглашености (испитивања, контролисања, сертификације и др.) производа са захтевима иностраних (превасходно европских) техничких прописа и/или остваривање услова за означавање прописаним знацима (СЕ, ЗА, еко-знак и др.);
2. Уређење пословања у складу са захтевима међународно признатих стандарда система менаџмента;

Расположива средства се одобравају појединачно корисницима, рефундацијом као суфинансирање у висини до одређеног процента укупног износа оправданих трошкова без пореза на додату вредност, за сваку пројектну активност.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Подносилац пријаве може поднети само једну пријаву пројекта за учешће у Програму. Подносилац пријаве подноси пријаву пројекта која обухвата једну или више пројектних активности које су прихватљиве у оквиру овог програма, а које заједно треба да допринесу повећању конкурентности привредног субјекта.

2. ЦИЉЕВИ

2.1. Општи циљ

Општи циљ програма јесте унапређење конкурентности, безбедности и квалитета производа на тржишту, односно олакшан приступ тржиштима и повећање конкурентности преваходно малих и средњих предузећа, али и привреде у целини.

2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати

Р. број	Специфични циљеви	Р. број	Резултати
1.	Унапређење пословања и конкурентности привредних субјеката	1.1.	Повећан број привредних субјеката који су своје производе усагласили са техничким прописима
		1.2.	Повећан број привредних субјеката који су своје пословање усагласили са међународним признатим стандардима
2.	Раст и развој привредних субјеката	2.1.	Повећан пословни приход привредних субјеката
		2.2.	Повећан приход од извоза

3. АКТИВНОСТИ

- Формирање Комисије за преглед и оцењивање пријава;
- Припрема Портала за текућу годину од стране Агенције;
- Припрема и расписивање јавног позива;
- Подношење пријава на Програм;
- Преглед и оцена поднетих пријава на Програм;
- Доношење одлука о додели средстава корисницима Програма;
- Потписивање уговора између Агенције и корисника средстава;
- Пренос средстава корисницима Програма;

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Повећан број привредних субјеката који су своје производе усагласили са техничким прописима;
- Повећан број привредних субјеката који су своје пословање усагласили са међународним признатим стандардима;
- Повећан пословни приход привредних субјеката;

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Повећан приход од извоза.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Уредбом о правилима за доделу државне помоћи;
- Уредбом о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћи);
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године.

ПРОГРАМИ ПОВЕРЕНИ АГЕНЦИЈИ ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2022. ГОДИНИ, КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

РЕДНИ БРОЈ:	1.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Потенцијална и постојећа микро, мала и средња предузећа, предузетници, задруге и кластери
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	март 2022. - март 2023. године
БУЏЕТ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА:	Уредба: 42.000.000,00 дин. Измена Уредбе: +11.148.822,98 дин.
УКУПАН БУЏЕТ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА:	53.148.822,98 дин.
БУЏЕТ ПО УСЛУГАМА:	- Обуке: 14.280.000,00 дин. - Саветодавне услуге: 5.100.000,00 дин. - Менторинг: 6.000.000,00 дин. - Пакет услуга за младе и жене предузетнице: 27.280.000,00 дин. - Трошкови спровођења ажурирања постојећих модула обука, организација обука предавача и подизање капацитета АРРА, трошкови контроле и надзора спровођења Програма и услуге платног промета: 488.822,98 дин.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција (у даљем тексту: Програм) спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом, а у складу са Уредбом о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција („Сл. гласник РС”, бр. 4/2022).

Стандардизовани сет услуга који се спроводи преко акредитованих регионалних развојних агенција (у даљем тексту: АРРА), у смислу овог програма, представља четири групе стандардизованих услуга, и то:

- 5) обуке;
- 6) саветодавне услуге;
- 7) менторинг;
- 8) пакет услуга за младе и жене предузетнице.

Непосредни корисници средстава могу бити само АРРА које су акредитоване у складу са Законом о регионалном развоју и Уредбом о утврђивању услова, критеријума и начина акредитације за обављање послова регионалног развоја и одузимања акредитације пре истека рока на који је издата.

За потенцијална и постојећа микро, мала и средња предузећа и предузетнике, задруге и кластере услуге из овог Програма су бесплатне.

У циљу праћења развоја женског предузетништва у Републици Србији, за све услуге из овог програма обавезно је вођење евиденције корисника Програма са аспекта родне равноправности.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ је подршка расту и развоју микро, малих и средњих предузећа и предузетника, задруга и кластера кроз унапређење доступности, обима и квалитета услуга подршке за њихово пословање.

3. АКТИВНОСТИ

- Припрема Упутства за реализацију Програма, Плана надзора, Нацрта уговора између Министарства привреде и Агенције, Нацрта уговора између АРРА и Агенције и образаца за извештавање од стране Агенције;
- Сектор за међународну сарадњу припрема упутства, текстове јавних позива, сву пратећу документацију и спроводи групе услуга 3 и 4 по методологији стандардизоване услуге менторинга;
- Припрема Портала за текућу годину од стране Агенције;
- Потписивање уговора између Министарства привреде и Агенције;
- Потписивање уговора између Агенције и АРРА;
- Потписивање уговора АРРА корисник (за групе услуга 3 и 4);

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Пружање пословних услуга корисницима од стране АРРА у складу са Програмом;
- Извештавање о реализованим услугама од стране АРРА;
- Валидација пружених услуга и сачињавање месечних извештаја од стране Агенције;
- Праћење реализације Програма од стране Агенције и извештавање Министарства привреде;
- Исплата средстава АРРА за пружене услуге;
- Израда годишњег извештаја.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Већа доступност услуга за подршку пословању микро, малих и средњих предузећа и предузетника, задруга и кластера, уједначен квалитет услуга, већи број корисника услуга;
- Унапређење мера државне подршке микро, малим и средњим предузећима и предузетницима, задругама и кластерима.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Уредбом о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција.

2. ПРОГРАМ ФИНАНСИЈСКЕ ПОДРШКЕ - КОРИШЋЕЊЕМ СТАНДАРДА ДО КОНКУРЕНТНИЈИХ ПРОИЗВОДА

РЕДНИ БРОЈ:	2.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	микро, мала, средња предузећа и предузетници
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	март 2022. године - март 2023. године
УКУПАН БУЏЕТ:	50.000.000,00 дин.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм финансијске подршке – коришћењем стандарда до конкурентнијих производа (у даљем тексту: Програм) спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом, а у складу са Уредбом о утврђивању Програма финансијске подршке – Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа („Сл. гласник РС”, бр. 12/2022).

Овај програм допринеће повећању нивоа коришћења стандарда у производњи и организацији пословања, сертификацији производа, система менаџмента, као и повећању коришћења других услуга у области инфраструктуре квалитета.

Подршка у оквиру овог програма намењена је за суфинансирање следећих активности:

1. Спровођење поступака оцењивања усаглашености (испитивања, контролисања, сертификације и др.) производа са захтевима српских и иностраних (превасходно европских) техничких прописа и/или остваривање услова за означавање прописаним знацима (СЕ, ЗА, еко-знак и др.);
2. Уређење пословања у складу са захтевима међународно признатих стандарда система менаџмента;
3. Набавка српских стандарда.

Расположива средства се одобравају појединачно корисницима, рефундацијом као суфинансирање у висини од 40% односно 60% износа оправданих трошкова без пореза на додату вредност, за сваку пројектну активност.

Суфинансирање у висини од 60% предвиђено је за микро, мала и средња привредна друштва и предузетнике, а од 40% за велике привредне субјекте, осим за:

- набавку српских стандарда и ресертификацију система менаџмента где је предвиђено суфинансирање у висини од 60% за све привредне субјекте независно од њихове величине;
- имплементацију стандарда SRPS EN ISO 50001 где је предвиђено суфинансирање у висини од 60% за све привредне субјекте независно од њихове величине.

Максималан укупни износ одобрених средстава за рефундацију је 1.000.000,00 динара који један корисник може остварити за једну или више активности. Минимални износ одобрених средстава за рефундацију је 100.000,00 динара који један корисник може остварити за једну или више активности.

Подносилац пријаве може поднети само једну пријаву пројекта за учешће у Програму. Подносилац пријаве подноси пријаву пројекта која обухвата једну или више пројектних активности које су прихватљиве у оквиру овог програма, а које заједно треба да допринесу повећању конкурентности привредног субјекта.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Програмом ће се, осим активности започетих након објављивања јавног позива, суфинансирати и пројектне активности које су започете најкасније 1. јануара 2022. године, а нису завршене пре објављивања јавног позива.

2. ЦИЉЕВИ

2.1. Општи циљ

Општи циљ програма јесте унапређење конкурентности, безбедности и квалитета производа и услуга на тржишту, односно олакшан приступ тржиштима и повећање конкурентности преваходно малих и средњих предузећа, али и привреде у целини.

2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати

Р. број	Специфични циљеви	Р. број	Резултати
1.	Унапређење пословања и конкурентности привредних субјеката	1.1.	Повећан број привредних субјеката који су своје производе усагласили са техничким прописима
		1.2.	Повећан број привредних субјеката који су своје пословање усагласили са међународним признатим, односно српским стандардима
2.	Раст и развој привредних субјеката	2.1.	Повећан пословни приход привредних субјеката
		2.2.	Повећан приход од извоза.

3. АКТИВНОСТИ

- Потписивање уговора између Министарства привреде и Агенције;
- Формирање Комисије за преглед и оцењивање пријава;
- Припрема Портала за текућу годину од стране Агенције;
- Припрема и расписивање јавног позива;
- Подношење пријава на Програм;
- Преглед и оцена поднетих пријава на Програм;
- Доношење одлука о додели средстава корисницима Програма;
- Потписивање уговора између Агенције и корисника средстава;
- Пренос средстава корисницима Програма;

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Повећан број привредних субјеката који су своје производе усагласили са техничким прописима;
- Повећан број привредних субјеката који су своје пословање усагласили са међународним признатим, односно српским стандардима;

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Повећан пословни приход привредних субјеката;
- Повећан приход од извоза.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о јавним агенцијама;
- Законом о улагањима;
- Уредбом о правилима за доделу државне помоћи;
- Уредбом о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћи);
- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године;
- Уредбом о утврђивању Програма финансијске подршке – коришћењем стандарда до конкурентнијих производа.

3. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ЗА НАБАВКУ ОПРЕМЕ У 2022. ГОДИНИ (Компонента 2 програма под редним бројем 3. IPA 2019 – DIRECT GRANT TO THE DEVELOPMENT AGENCY OF SERBIA – SCALED UP AND TECHNOLOGICALLY IMPROVED PRODUCTION CAPACITY SOLUTIONS AMONG MICRO AND SMALL ENTERPRISES AND ENTREPRENEURS (ДИРЕКТНА ДОДЕЛА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА РАЗВОЈНОЈ АГЕНЦИЈИ СРБИЈЕ – ПОВЕЋАНА И ТЕХНОЛОШКИ УНАПРЕЂЕНА РЕШЕЊА ЗА ПРОИЗВОДНЕ КАПАЦИТЕТЕ МЕЂУ МИКРО И МАЛИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И ПРЕДУЗЕТНИЦИМА)

РЕДНИ БРОЈ:	3.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Микро и мала правна лица, предузетници и задруге
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	март - децембар 2022. године
УКУПАН БУЏЕТ:	3.075.708.270,00 дин. - Грант шема ИПА фонд: 1.175.708.270,00 дин. - Средства одређена Уредбом: 1.773.238.630,81 дин. - Пренета неутрошена средства из 2021. године: 126.761.369,19 дин.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и одабраним пословним банкама и лизинг компанијама.

Средства опредељена Програмом намењена су за суфинансирање набавке:

1. нове опреме директно укључене у процес производње разменљивих добара, и то:
 - 1.1 производне опреме и/или машина;
 - 1.2 транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта;
 - 1.3 делова, специјализованих алата за машине;
 - 1.4 машина и опреме за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње;
2. нове опреме за извођење грађевинских радова, и то:
 - 2.1 грађевинске механизације за потребе обављања грађевинских радова.

Привредни субјекти који испуне услове Програма и којима банке/лизинг компаније укључене у реализацију Програма, условно одобре кредит, односно финансирање, могу остварити право на суфинансирање до 25% нето вредности набавке производне опреме.

Привредни субјект је у обавези да обезбеди учешће у висини 5% нето вредности опреме коју набавља, док ће се преосталих 70% нето вредности опреме коју набавља обезбедити из кредита пословних банака или финансијског лизинга лизинг компанија укључених у спровођење овог програма.

Износ одобрене бесповратне помоћи у висини до 25% од нето вредности опреме која се набавља не може бити мањи од 500.000,00 динара, нити већи од 5.000.000,00 динара.

Нето вредност је набавна цена опреме исказана у профактури/предрачуна/предуговору/понуди, која не укључује ПДВ, трошкове транспорта, као ни било које друге трошкове који су у вези са набавком и пуштањем опреме у рад.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ Програма јесте подршка инвестицијама и подстицај бржем привредном развоју.

Специфични циљеви Програма су:

- 8) раст прихода;
- 9) подршка запошљавању;
- 10) интернационализација пословања;
- 11) унапређење технолошких процеса производње;
- 12) унапређење конкурентности;
- 13) подстицање заштите животне средине;
- 14) побољшање услова финансирања микро, малих, средњих предузећа и предузетника.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. АКТИВНОСТИ

- Објављивање јавног позива од стране Министарства привреде за избор банака и лизинг компанија;
- Потписивање уговора између Министарства привреде и Агенције;
- Потписивање уговора између Министарства привреде, Агенције и изабраних банака и лизинг компанија;
- Објављивање јавног позива од стране Министарства привреде за избор корисника бесповратних средстава;
- Подношење Захтева за доделу бесповратних средстава од стране привредних субјеката истовремено са захтевом за кредит или финансијски лизинг у експозитури/филијали једне од пословних банака или лизинг компанији;
- Преглед и оцена поднетих пријава од стране банака или лизинг компаније и Комисије, образоване од стране Министра привреде;
- Доношење одлука о додели средстава корисницима Програма од стране Комисије;
- Потписивање уговора између Агенције и корисника средстава;
- Пренос средстава корисницима Програма;
- Праћење реализације и извештавање.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Повећање конкурентности микро и малих правних лица, предузетника и задруга;
- Унапређење процеса производње.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама;
- Уговором о додели бесповратних средстава-Екстерне активности Европске уније, број 2021/423-512, закључен у јуну 2021. године између Агенције и Министарства привреде са једне, и Европске уније коју заступа Делегација Европске уније у Републици Србији са друге стране;
- Уредбом о утврђивању Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години.

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ

Сектор за међународну сарадњу наставља да активно успоставља и координише сарадњу са дипломатским представништвима, развојним организацијама и привредним коморама других земаља (односно њиховим представништвима у Србији), а пре свега оних земаља

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

које су идентификоване као кључне за даљи привредни развој Републике Србије. Продубљивање сарадње ће се првенствено односити на прикупљање информација од значаја за унапређење промоције улагања у Републику Србију, као и проналажење адекватне подршке за укључивање домаћих привредних друштава у добављачке ланце великих мултинационалних компанија. Постојећи подаци о страним директним инвестицијама (СДИ) указују на то да би будућа сарадња пре свега требала бити фокусирана на продубљивање економских односа са Немачком, Француском, Италијом и скандинавским земљама, а ван Европе фокус би требало пре свега усмерити на НР Кину, Р. Кореју, Јапан, Индију и Русију. Креирање будућих пројеката обављаће се кроз редовне консултације са Сектором за стратешка улагања.

Један од главних циљева рада Сектора за међународну сарадњу убудуће ће бити стављен на сарадњу са релевантним међународним институцијама са којима ће се радити на креирању нових пројеката и програма као и на обезбеђивању извора финансирања а све у циљу даљег унапређења промоције улагања у Републику Србију и развоја програма подршке МСП (укључујући и развој домаћих добављача) које спроводи Агенција.

Након избијања пандемије изазване вирусом COVID-19 на глобалном плану дошло је до великих проблема у ланцима снабдевања. Водеће европске компаније сусреле су се са проблемом набавке компоненти из Азије и почеле интензивније да трагају за добављачима у Европи и њеном непосредном окружењу. Земље Западног Балкана, а пре свега Република Србија препознате су као могућа регија која би могла да барем делимично надомести прекинуто снабдевање из Азије као и потребу да се у будућности што више набавља из окружења (тзв. „near shoring“). Агенција је већ покренула програм подршке развоју локалних добављача са циљем њиховог повезивања са МНК које послују у Србији. С тога би идентификовање кредибилне међународне организације која би била стратешки партнер Агенцији за даљи развој програма подршке локалним добављачима била један од главних циљева рада Сектора за међународну сарадњу. С таквом партнерском организацијом Агенција би даље креирала одржив систем подршке локалним предузећима, радила на побољшању перформанси привредних субјеката које утичу на пословни резултат и успостављала повезивање домаћих привредних друштава са МНК.

У оквиру својих могућности Сектор за међународну сарадњу ће пратити глобалне трендове улагања у индустријским секторима који су идентификовани као кључни за даљи економски развој земље. Приликом прикупљања информација Сектор ће се ослањати на успостављену сарадњу са релевантним институцијама других земаља и одржавати што редовније контакте са њима. Праћење глобалних трендова може одиграти кључну улогу за потенцијално позиционирање Републике Србије као инвестиционе локације за неке од напредних технологија. Будућа индустријска политика Републике Србије заснива се на окретању од радно интензивних инвестиционих пројеката са нижим технологијама ка капитално интензивним пројектима који би требало да донесу модерне технологије и нова знања. С обзиром да се већ сада у неким градовима и општинама постојећи инвеститори сусрећу са недостатком радне снаге, јасно је да ће од пресудног значаја бити јачање и модернизација образовних капацитета у земљи као

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

и привлачење инвеститора који ће имати високо аутоматизовану производњу и комплексне производе са великом додатом вредношћу. Такви инвестициони пројекти уједно остављају више могућности за укључивање домаћих привредних друштава у добављачке ланце.

Сектор за међународну сарадњу ће у склопу својих редовних активности пратити усвајање нове регулативе од стране других релевантних држава а које утичу или могу имати утицај на пословање привредних субјеката у Републици Србији или које могу утицати на будућу промоцију улагања у исту. Праћење и тумачење правне регулативе ће се спроводити уз подршку Сектора за правну подршку.

Поред наведених активности Сектор за међународну сарадњу ће наставити да обавља остале редовне активности као што су:

- Израда извештаја о билатералној и мултилатералној сарадњи са другим земљама и за потребе других министарстава и државних институција;
- Координирање учешћа представника Агенције у преговарачком процесу са Европском унијом из делокруга надлежности Агенције;
- Координирање учешћа представника Агенције у регионалним иницијативама усмереним на унапређење промоције улагања и услова пословања у региону западног Балкана;
- Имплементирање активности усмерених ка процесу европских интеграција;
- Учешће у спровођењу и праћењу програма финансираних од стране министарстава, домаћих и међународних институција и организација;
- Предлагање, координација и спровођење активности везано за промоцију улагања у Републику Србију и унапређење угледа земље у међународној пословној заједници;
- Вршење послова у вези са односима са јавношћу;
- Организација догађаја, конференција, пословних сусрета и форума у земљи и иностранству;
- Припрема и спровођење Програма интернационализације привредних друштава и предузетника кроз организовање наступа домаћих привредника на водећим светским сајмовима а у сарадњи са Привредном комором Србије;
- Учешће на међународном Форуму о пословању. Предвиђено је да се седми по реду Међународни форум о сарадњи одржи у Републици Српској у другој половини 2022. године. Основни циљ Форума је пословно повезивање привредних субјеката у региону и шире са циљем повећања прихода, изласка на нова тржишта, размене искуства и упознавањем са изворима финансирања. Размена искуства између организација и институција које се баве подршком Сектору МСП, као и регионалним и локалним економским развојем;
- Учествовање у раду националних и међународних тела и организација.

Агенција ће наставити промоцију домаћих компанија и инвестиционих потенцијала Републике Србије на сајмовима у иностранству.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

План сајмова за 2022. годину направљен је у складу са плановима и организацијом пословања Агенције и фокус је стављен на оне сајмове за које постоји највеће интересовање и које се налазе у секторима у којима домаће компаније показују значајан извозни потенцијал. Узимајући у обзир да је пандемија вируса Covid 19 утицала на померање одржавања планираних сајмова у 2021. години, Агенција је план сајмова у 2022. години ускладила са новонасталим околностима.

За организацију предвиђених сајмова планиран је наставак сарадње са Привредном комором Србије при чему се садржина, начин и услови, детаљно регулишу посебним споразумом закљученим између Агенције и Привредне коморе Србије. Имајући у виду чињеницу да је са организацијом наступа на међународним сајмовима неопходно започети знатно пре почетка сајма, а у циљу првенствено благовременог пријављивања учешћа, нижих трошкова, добијања боље позиције и остваривања квалитетнијег наступа, донета је одлука да се у 2021. години започне са организацијом наступа на сајмовима који ће се одржати током 2022. године, као што ће и већ у 2022. години почети са организацијом сајмова који ће се одржати у 2023. и 2024. години.

Р.бр	Сајам	Време одржавања	Индустрија
1.	Prodexpo, Москва, Русија	07-11.02.2022.	прехранбена
2.	Fruit Logistica, Берлин, Немачка	05-07.04.2022.	прехранбена
3.	Gulfood Дубаи, УАЕ	13-17.02.2022.	прехранбена
4.	Biofach, Нириберг, Немачка	26-29.07.2022.	прехранбена
5.	ProWein Дизелдорф, Немачка	15-17.05.2022.	сајам вина и алкохолних пића
6.	Hannover Messe Хановер, Немачка	30.05-02.06. 2022.	метална (сајам индустријске технологије)
7.	Међународни сајам привреде Мостар, БиХ	05-09.04.2022.	општи сајам
8.	PLMA Амстердам, Холандија	31.05.-01.06. 2022.	сајам робних марки - PL
9.	Fruit Attraction Мадрид, Шпанија	04-06.10 2022.	Прехранбена (свеже воће и поврће)
10.	SIAL Париз, Француска	15-19.10.2022.	прехранбена

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

11.	U.S Private Label Trade Show (PLMA Chicago) Чикаго, САД	13-15.11.2022.	сајам робних марки - PL
12.	China International Import Expo- СИЕ, Шангај, Кина	05-11.11.2022.	општи сајам
13.	Међународни привредни сајам Тирана, Албанија	новембар 2022.	општи сајам

Реализација плана сајмова у 2022. години зависи од епидемиолошке ситуације изазване вирусом COVID-19 као и других околности у земљама у којима се одржавају сајмови, те су у складу са тим и могуће измене. У зависности од потреба и прилика за промоцију привреде Републике Србије, Агенција може да организује наступ домаћих компанија и на другим међународним сајмовима који нису наведени на овој листи, у складу са планираним буџетским средствима.

1. Сајам "**Prodexpo**" који се одржава сваке године у Москви, представља водећи међународни сајам из области прехранбене индустрије не само за Руску Федерацију, већ и за Заједницу независних земаља, са традицијом дугом преко 27 година. У 2020. години, Сајам је одржан на простору од око 100.000 m², на истом је излагало око 2.600 излагача из 73 земаља света, уз 30 националних павиљона. Сајам је посетило преко 68.000 посетилаца (највећи број посетилаца је са руског говорног подручја) из 115 земаља света, од чега су највећи број чинили стручни посетиоци као што су представници малопродајних објеката, прерађивачи, дистрибутери, добављачи из области кетеринга и хотелијерства. У 2020. години, у организацији Агенције и ПКС, организован је наступ српских предузећа у оквиру националног штанда Републике Србије. Наступило је 15 српских компанија, што говори о значају овог сајма за пословање наших компанија. Руски дистрибутери и пословни партнери показали су велико интересовање за сарадњу са српским компанијама које су се представиле на овом сајму. Огромно тржиште Руске Федерације, велика потражња за српским производима на истом, успех претходних наступа, уз предност Споразума о слободној трговини, у многоне иду у прилог потреби континуираног присуства српских компанија на овом и осталим сајмовима у Русији.
2. Сајам „**Fruit Logistica**“ је један од највећих међународних сајмова из области прехранбене индустрије на свету, који се сваке године одржава у Берлину, Немачка. У 2020. години на Сајму је излагало 3.334 компанија и организација из 91 земаље, а присуствовало је преко 73.000 посетилаца из 135 земаља. Ова изложба представља скуп увозника и извозника, произвођача свежег воћа и поврћа, veleпродаје и малопродаје, транспортних и логистичких стручњака. У 2020. години, у организацији Агенције и ПКС, организован је наступ српских предузећа у оквиру националног штанда Србије. Наступило је 12 српских компанија. Услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19, сајам није одржан у 2021. години.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. Сајам "**Gulfood**", који се традиционално одржава већ више од 25 година, представља идеално место за извозно оријентисане произвођаче хране и пића, али и опреме за хотелијерство, те пружаоце прехранбених услуга који желе да послују на тржишту Средњег Истока, Африке и Јужне Азије. Сматра се једним од највећих сајмова прехране и пића у свету. На Сајму је 2020. године своје производе представило око 5.000 излагача. Сајам је посетило више од 100.000 посетилаца из више од 100 земаља света. У оквиру сајма „Gulfood“ одржава се и сајам халал производа на којем произвођачи који су своје производе сертификовали у складу са овим стандардом могу понудити своје производе потенцијалним партнерима. Због изузетне посећености, Сајам од 2014. године траје пет дана. У 2020. години Агенција је заједно са Привредном комором Србије организовала наступ 14 домаћих компанија на Националном штанду у оквиру овог сајма.
4. Сајам "**Biofach**" представља највећи светски сајам у области органске производње који се сваког фебруара одржава у Нирнбергу, Немачка од 1990. године. У 2020. Србија се на овом сајму представила са 11 излагача. У 2021. години сајам се одржао само у online формату.
5. Сајам "**ProWein**" је једна од највећих и најзначајнијих специјализованих изложби вина и алкохолних пића у Европи, на којој се сусрећу дистрибутери и представници водећих малопродајних ланаца. Сајам годишње посети око 61.500 хиљада посетилаца из 142 земаља, од чега су 94% стручни посетиоци, који имају прилику да се упознају са производним програмом више од 6.250 излагача из 59 земаља. У 2019. години Агенција је у сарадњи са Привредном комором Србије организовала наступ у оквиру Националног штанда за 9 домаћих компанија, које су на овом сајму представиле своје производе.
6. Сајам "**Hannover Messe**" се одржава више од 70 година у сајамском простору „Hannover Messe“ и представља водећи технолошки сајам на тржишту Европе. У 2019. години на Сајму је учествовало више од 6.000 излагача, а посетило га је око 211.000 посетилаца. Ниједан други сајам не приказује све елементе у индустријском ланцу вредности на тако свеобухватан и детаљан начин, те су српске компаније у прилици да прикажу своје појединачне снаге, али и да учествују у интердисциплинарној размени знања. У 2019. години Агенција и ПКС су организовале Национални штанд у оквиру којег је 10 домаћих компанија имало прилику да представи своје производе и услуге. Услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19, сајам није одржан у 2020. док је у 2021. години одржан само у online формату.
7. **Међународни сајам привреде** у Мостару, Босна и Херцеговина је по броју излагача и посетилаца највећа сајамска манифестација у БиХ. Реч је о општем сајму који обухвата секторе грађевинарства, производње и прераде метала, прехранбене, ауто, електро, дрвне и хемијске индустрије, ИКТ, медицинске опреме и козметике, туризма, спорта, графичке делатности и издаваштва. У оквиру програма посебно место заузима специјализована сајамска манифестација „Вино и виноградарска опрема“. У 2019. години Србија се на овом сајму представила са 10 компанија на Националном штанду, у организацији Агенције и ПКС. Услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19, сајам није одржан у 2020. и 2021. години.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

8. Сајам "PLMA" је међународна сајамска манифестација робних марки која се одржава сваке године у Амстердаму и која већ више од 30 година окупља највеће трговинске ланце и произвођаче пружајући им пуну подршку у проналажењу заједничког интереса, пласману нових производа, остваривању пословних контаката и откривању нових идеја, које ће омогућити успех њиховим програмима. На Сајму је учествовало више од 9.000 излагача уз 60 националних павиљона. Сајам је посетило преко 14.000 професионалних посетилаца из 115 земаља света. У 2019. години, у организацији Агенције и ПКС, Србија се представила осми пут на овом сајму, при чему се у оквиру националног штанда Србије представило 15 српских компанија из прехранбеног сектора. PLMA је специфичан сајам, због тога што српске компаније кроз услужну производњу за светски познате власнике брендова обезбеђују улазак на светско тржиште кроз увођење најважнијих стандарда који су неопходни у модерној прехранбеној индустрији, а чиме им се отварају и могућности за даље ширење сопствених производних портфолија и освајање нових тржишта. Услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19 сајам се у 2020. години одржао само у online формату.
9. "Fruit Attraction" је један од водећих међународних сајмова произвођача воћа и поврћа на свету који се сваке године одржава у Мадриду, Шпанија. Ове године окупиће 1.800 излагача и 90.000 пословних људи из 130 земаља. Агенција први пут организује овај сајам.
10. „SIAL“ је водећи међународни сајам из области прехранбене индустрије на тржишту Француске и Европске уније и одржава се сваке друге године. У 2018. години сајам је посетило преко 170.000 специјализованих купаца и дистрибутера, који су током пет дана трајања сајма имали за циљ проналазак нових добављача. На сајамском простору површине 250.000 m² своје производе је представило више од 7.600 излагача из 105 земаља. Овај сајам се одржава од 1964. године и чини га неколико тематских целина одвојених по павиљонима (национални павиљони и регије света, воће и поврће, алкохол и вино, замрзнути производи, млеко и млечни производи, месо и риба, кондиторски производи, дуготрајни производи, прерађена храна), а показао се као идеалан за потписивање уговора, промоцију производа и истраживање тржишта, и као такав има дугогодишњу успешну традицију при реализацији извозних послова.
У оквиру два Национална штанда Србије, у организацији Агенције и ПКС у 2018. години се на овом сајму представило 27 компанија. Услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19, сајам није одржан у 2020. и померен је за 2022. годину.
11. Сајам „U.S. Private Label Trade Show (PLMA)„ је водећи сајам из области робних марки за тржиште Северне и Јужне Америке који се одржава у Чикагу, САД. Због велике заинтересованости домаћих предузећа за наступ на сајмовима робних марки, одлучено је да се у 2020. години Република Србија први пут представи на овом сајму са Националним штандом. Услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19, Сајам није одржан у 2020. години.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

12. Сајам „**China International Import Expo - СИЕ**„ је један од највећих сајмова у Кини и по први пут се одржао 2018. године, у Шангају, Кина. На сајму је излагало више од 170 земаља. Република Србија се на овом сајму и у 2020. години представила са штандом у хали за прехранбену индустрију. На Националном штанду своје производе и услуге је представило 12 компанија. Агенција је у сарадњи са ПКС организовала наступ наших привредника.
13. **Међународни привредни сајам** у Тирани је највећа сајамска манифестација у Албанији која окупља све гране привреде и има за циљ развијање трговинских односа и укупне привредне сарадње, те пружа прилику за сусрете са најзначајнијим произвођачима, трговинским ланцима, увозницима и дистрибутерима из Албаније. Сајам се у 2019. години одржао по 26. пут и окупио је излагаче из више од 20 земаља. На националном штанду Републике Србије, у организацији Агенције и ПКС, у 2019. години учествовало је 23 компанија из сектора из сектора прехранбене индустрије, грађевинске, металне, хемијске индустрије и телекомуникација, које су се представиле током четири сајамска дана. У 2020. години Сајам није одржан услед пандемије изазване заразном болешћу COVID-19.

ПРОГРАМ ИЗ 2021. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ПРЕДУЗЕТНИКА У 2022. ГОДИНИ

РЕДНИ БРОЈ:	1.
ПРИОРИТЕТ:	висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	МСП
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	2021. - 2022. година
УКУПАН БУЏЕТ:	100.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Агенција ће, ради већег и континуираног присуства српске привреде на иностраним тржиштима и побољшања имиџа Републике Србије у иностранству, кроз реализацију овог програма подржати домаће компаније да изађу на нова тржишта, повећају обим спољнотрговинске размене са иностранством, као и представити домаћу привреду, привредне потенцијале и услове пословања у Републици Србији. Кроз овај програм пружаће се подршка интернационализацији привредних друштава и предузетника у циљу креирања услова за остваривање извозних послова, кроз презентацију производа и услуга, успостављање пословних контаката са привредним друштвима из иностранства, прикупљање информација о условима присуства на страним тржиштима и праћење

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

актуелних трендова у секторима од посебне важности за домаћу привреду. Поред освајања нових тржишта и повећање присуства на постојећим тржиштима, циљ ове активности је и брендирање Републике Србије као повољне инвестиционе и пословне дестинације, успостављање привредних веза са иностранством и интеграција домаћих привредних друштава у међународне ланце вредности.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ овог програма је подршка интернационализацији привредних друштава и предузетника, у циљу креирања услова за остваривање прихода од продаје својих производа и услуга на новим иностраним тржиштима, као и боље позиционирање на већ постојећим.

Програм доприноси:

- Повећању прихода привредних друштава, корисника Програма, на иностраним тржиштима;
- Побољшању имица привреде Републике Србије у иностранству;
- Већем обиму спољнотрговинске размене и смањењу негативности трговинског биланса.

3. АКТИВНОСТИ

Програмом ће се финансирати следеће групе активности у 2022. години:

- организација сајма „China International Import Expo – СИЕ“, Влада Народне Републике Кине и Влада Града Шангаја, а организатори Кинески међународни увозно-извозни биро (China International Import Expo Bureau) и град Шангај уз подршку Министарства привреде НР Кине, као и трошкови организације националних штандова на другим међународним сајмовима у иностранству (закуп изложбеног простора, трошкови вођења Националног штанда (струја, вода, интернет, чишћење и сл.), трошкови уписа излагача у сајамски каталог, трошкови обавезне медијске таксе или други слични трошкови прописани од стране сајма...).
- организација пословних сусрета у иностранству.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Извоз производа корисника Програма на нова инострана тржишта;
- Повећање запослености код корисника Програма;
- Интеграција корисника Програма у међународне ланце вредности;
- Повећање видљивости и стално присуство домаћих компанија на иностраним тржиштима.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године;
- Законом о улагањима.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМ КОЈИ СЕ СПРОВОДИ ОД 2022. ГОДИНЕ

1. ПРОГРАМ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И ПРЕДУЗЕТНИКА У 2023. ГОДИНИ

РЕДНИ БРОЈ:	1.
ПРИОРИТЕТ:	висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Привредна друштва и предузетници
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	2022. – 2023. година
УКУПАН БУЏЕТ:	190.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Кроз овај програм Агенција ће пружати подршку интернационализацији привредних друштава и предузетника у циљу креирања услова за остваривање извозних послова, кроз презентацију производа и услуга, успостављање пословних контаката са привредним друштвима из иностранства, прикупљање информација о условима присуства на страним тржиштима и праћење актуелних трендова у секторима од посебне важности за домаћу привреду. Поред освајања нових тржишта и повећање присуства на постојећим тржиштима, циљ ове активности је и брендирање Републике Србије као повољне инвестиционе и пословне дестинације, успостављање привредних веза са иностранством и интеграција домаћих привредних друштава у међународне ланце вредности.

2. ЦИЉЕВИ

Основни циљ овог програма је подршка интернационализацији привредних друштава и предузетника, у циљу креирања услова за остваривање прихода од продаје својих производа и услуга на новим иностраним тржиштима, као и боље позиционирање на већ постојећим. Поред освајања нових тржишта и повећања присуства на постојећим тржиштима, циљ овог програма је и прикупљање информација о условима пословања на иностраним тржиштима и праћење актуелних трендова у секторима од посебне важности за домаћу привреду.

Програм доприноси:

- Повећању прихода привредних друштава, корисника Програма, на иностраним тржиштима;
- Побољшању имиџа привреде Републике Србије у иностранству;
- Већем обиму спољнотрговинске размене и смањењу негативности трговинског биланса.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. АКТИВНОСТИ

Програмом ће се финансирати следеће групе активности у 2022. и 2023. години:

- организација националних штандова на међународним сајмовима у иностранству (закуп изложбеног простора, трошкови вођења националног штанда (струја, вода, интернет, чишћење и сл.), трошкови уписа излагача у сајамски каталог, трошкови обавезне медијске таксе или други слични трошкови прописани од стране сајма...);
- организација сајма „China International Import Expo – СИЕ“, Влада Народне Републике Кине и Влада Града Шангаја, а организатори Кинески међународни увозно-извозни биро (China International Import Expo Bureau) и град Шангај уз подршку Министарства привреде НР Кине;
- организација пословних сусрета у иностранству.
- организација пословних сусрета у иностранству.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Извоз производа корисника Програма на нова инострана тржишта;
- Повећање запослености код корисника Програма;
- Интеграција корисника Програма у међународне ланце вредности;
- Повећање видљивости и стално присуство домаћих компанија на иностраним тржиштима.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године;
- Законом о улагањима.

ПРОЈЕКАТ КОЈИ СЕ СПРОВОДИ ОД 2022. ГОДИНЕ

1. ПРОЈЕКАТ РАС-ЈАПАНСКА АГЕНЦИЈА ЗА МЕЂУНАРОДНУ САРАДЊУ „ЛСА“ – ОСНАЖИВАЊЕ И ДАЉЕ УСПОСТАВЉАЊЕ УСЛУГЕ МЕНТОРИНГА ЗА МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА У ЗЕМЉАМА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА (СРБИЈА, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, ЦРНА ГОРА И СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА)

РЕДНИ БРОЈ:

1

КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:

- ПАРТНЕРСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИЗ 4 ЗЕМЉЕ-СРБИЈА, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, ЦРНА ГОРА, С. МАКЕДОНИЈА
- ПОСТОЈЕЋА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИЦИ И КЛАСТЕРИ НА ТЕРИТОРИЈИ СРБИЈЕ, БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ЦРНЕ ГОРЕ, С. МАКЕДОНИЈЕ

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	2022. – 2025. ГОД.
БУЏЕТ ЗА 2022.:	1. БУЏЕТ ЗА ТЕХНИЧКУ ПОДРШКУ, РЕАЛИЗУЈЕ ЈСА КРОЗ ЈАПАНСКИ КОНЗОРЦИЈУМ. 2. УЧЕШЋЕ АГЕНЦИЈЕ: 4.000.000,00 ДИН.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Сарадња Агенције и ЈСА (Јапанска агенција за међународну сарадњу) започета је кроз пројекат подршке за МСПП који је реализовала тадашња Републичка агенција за развој МСПП заједно са ЈСА. Услуга менторинга је бесплатна и намењена је микро, малим и средњим привредним друштвима и предузетницима (ММСПП), као и задругама, кроз пружање свеобухватне подршке корисницима. Процес менторинга одвија се по методологији Агенције развијеној у дугогодишњој сарадњи са ЈСА и подразумева свеобухватну подршку корисницима (у трајању од 25 до 50 сати) кроз индивидуални приступ у самој компанији.

Стручно лице - сертифициковани ментор спроводи услугу у директном контакту и раду са власником и/или законским заступником привредног субјекта. Власник и/или законски заступник привредног субјекта и ментор заједно проучавају актуелно пословање, разлоге тренутних проблема или сметње за даљи развој, најважније потенцијале за раст, те на основу констатованог стања ментор и корисник менторинг услуге припремају план/пројекат развоја који за циљ има побољшање пословних резултата.

Пројекат представља наредну фазу пројекта „Успостављање и промоција менторинг услуге у земљама Западног Балкана, фаза 2, 2017-2020“.

Кроз реализацију програма менторинг подршке који је у складу са потребама сектора у фокусу (секторски приступ), право учешћа имају ММСПП који обављају делатност у оквиру једног од сектора прерађивачке индустрије груписане у четири области и то: индустрија машина и опреме; прехранбена индустрија; дрвна и индустрија намештаја и индустрија гуме и пластике (приоритетни сектори на основу истраживања и препоруке World Bank које је усвојило Министарство привреде).

Овај програм менторинга, за постојећа ММСПП и уз секторски приступ, РАС је спроводила и током 2019. и у 2020. години и 78 ММСПП је добило бесплатну услугу кроз укупно 3 900 сати менторинга.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ:

Допринос унапређењу конкурентности ММСПП сектора и српске привреде.

Специфични циљ:

- Креиран одрживи систем менторинг услуге за мала и средња предузећа (ММСПП) и проширен у земљама западног Балкана (Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Северна Македонија), и унапређење пословање ММСПП у региону кроз коришћење услуге менторинга.
- Побољшане перформансе привредних субјеката које утичу на пословни резултат

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Успостављено повезивање ММСПП са пружаоцима специјализованих услуга-менторима.

3. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- спроведене обуке и оспособљени Мастер тренери (тренери тренера)
- успостављен Комитет за управљање квалитетом менторинг услуге
- унапређени менторинг алати
- унапређен систем у делу управљања и размене информација
- развијена пилот верзија комбинованог тренинга (традиционална учионица и е-учење у комбинацији)
- уведена специјализована менторинг услуга у свим партнерским државама
- повећани приходи код корисника менторинга
- олакшан приступ тржиштима
- смањење броја неуспешних привредних субјеката
- повећан број коришћених специјализованих услуга
- повећан број пријава по јавним позивима за подршку ММСПП
- укључена МСП заједница у дизајнирање и надоградњу услуге менторства кроз организацију различитих догађаја, као што су награда ментора, менторски форуми итд.

4. ПРОЈЕКАТ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима,
- Законом о јавним агенцијама,
- Законом о регионалном развоју,
- EU Small Business Act.

АКТИВНОСТ ИЗ 2021. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

ПРЕДСТАВЉАЊЕ РЕЗУЛТАТА FOLLOW UP ИЗВЕШТАЈА -ПРАЋЕЊА КОРИСНИКА ПРОЈЕКТА ПОДРШКЕ РАЗВОЈУ ПРИВАТНОГ СЕКТОРА У 3 ГРАДА (ВРАЊЕ, ЛЕСКОВАЦ И НОВИ ПАЗАР) И 9 ОПШТИНА (ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ, МЕДВЕЂА, РАШКА, СЈЕНИЦА, ТУТИН, ПРИБОЈ, ПРИЈЕПОЉЕ И НОВА ВАРОШ) ЈУЖНЕ И ЈУГОЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

ОПШТИ ЦИЉ АКТИВНОСТИ:

Представљање Извештаја и резултата ПСД пројекта у 4 АРРА – партнера на пројекту и обилазак корисника у циљу мултипликације позитивних ефеката видова подршке развијених у оквиру ПСД.

КРАТАК ОПИС АКТИВНОСТИ:

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Активност подразумева представљање Извештаја о праћењу (“follow up” активности) корисника ПСД пројекта: ММСПП, удружења и кластера и добитника грантова кроз теренске посете, интервјуе и анализу ефеката пружене подршке на остварење циља пројекта - јачање ММСПП у одабраним регионима путем ширег повезивања. Пројекат је пружао подршку унапређењу развоја микро, малих и средњих предузећа и предузетништва са циљем повећања продаје, унапређења извоза и креирања нових радних места.

У 2022. години планиране су следеће активности:

- Посета свим АРРА – партнерима на пројекту и одржавање follow up радионица – активност зависи од ситуације са COVID-19;
- Обилазак корисника (селектовани узорак у 12 јединица локалне самоуправе).

АКТИВНОСТ ОД 2022. ГОДИНЕ

ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗОВАНОГ СЕТА УСЛУГА ЗА МИКРО, МАЛА И СРЕДЊА ПРЕДУЗЕЋА И ПРЕДУЗЕТНИКЕ У 2022. ГОДИНИ, КОЈИ СЕ РЕАЛИЗУЈЕ ПРЕКО АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА – АКТИВНОСТИ БР:3 ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА СТАНДАРДИЗОВАНОГ МЕНТОРИНГА ЗА ММСПП И ЗАДРУГЕ и БР. 4 – ПАКЕТ ЗА ЖЕНЕ И МЛАДЕ

Програм стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2022. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом. Стандардизовани сет услуга који се спроводи преко акредитованих регионалних развојних агенција, у смислу овог програма, представља четири групе стандардизованих услуга, и то:

- 1) обуке;
- 2) саветодавне услуге;
- 3) менторинг;
- 4) пакет услуга за жене и младе.

Сектор за међународну сарадњу припрема упутство, текст јавног позива, сву пратећу документацију и спроводи групе услуга 3 и 4 по методологији стандардизоване услуге менторинга.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ И РЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ

ПРОГРАМИ ИЗ 2019. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ САРАДЊЕ И ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА НА РЕГИОНАЛНОМ И ЛОКАЛНОМ НИВОУ

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2021. год.	Реализована исплата до 31.12.2021. год.	Резервисана средства за 2022. год.
Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу	14.039.371,00	5.892.747,73 дин.	8.146.623,27 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Агенција је креирала Програм за унапређење сарадње и подизање капацитета на регионалном и локалном нивоу путем кога има за циљ да унапреди економски и регионални развој кроз јачање међуинституционалне сарадње и капацитета АРРА и ЈЛС. Кроз Програм се идентификују сви релевантни субјекти регионалног развоја, као и потребе за унапређењем капацитета, а све у циљу заједничке реализације пројеката од значаја за регионални развој.

Подршка се реализује као суфинансирање дела оправданих трошкова пројеката које ће у партнерству реализовати АРРА и ЈЛС, а који су усмерени на:

- промоцију значаја регионалног развоја и субјеката регионалног развоја, као и важности придруживања ЕУ, познавање расположивих фондова и приоритетних пројеката за финансирање;
- умрежавање партнера на билатералном, мултилатералном, регионалном и локалном нивоу кроз унапређивање и јачање међуинституционалне сарадње;
- унапређење капацитета субјеката регионалног развоја у областима: управљање развојним пројектима, привлачење директних инвестиција и промоција извоза; приступ и повлачење средстава из различитих извора финансирања (ЕУ и други фондови);
- подршку за подстицање равномернијег регионалног развоја кроз реализацију међуинституционалних активности и креирање механизма подршке ММСП и предузетницима (кроз прикупљање података о потребама привреде, обраду и анализу података), односно стимулсање пословног удруживања у кластере и

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

индустријске кластере у приоритетним секторима: индустрија машина и опреме, прехранбена индустрија, дрвна и индустрија намештаја и индустрија гуме и пластике.

2. ЦИЉНА ГРУПА

Програм је усмерен на акредитоване регионалне развојне агенције (АРРА) и јединице локалне самоуправе (ЈЛС), у партнерству.

3. ЦИЉЕВИ

Општи циљ је унапређење економског и регионалног развоја кроз јачање међуинституционалне сарадње и кадровских капацитета релевантних субјеката регионалног развоја.

Специфични циљеви:

- повећање свести о значају регионалног развоја и важности придруживања ЕУ, познавање расположивих фондова и приоритетних пројеката за финансирање ;
- успостављање и унапређење међуинституционалне сарадње на билатералном, мултилатералном, регионалном и локалном нивоу;
- унапређење кадровских капацитета субјеката регионалног развоја;
- успостављање механизма подршке ММСП и предузетницима, као и стимулисање пословног удруживања у кластере и индустријске кластере у приоритетним секторима: индустрија машина и опреме, прехранбена индустрија, дрвна и индустрија намештаја и индустрија гуме и пластике.

4. АКТИВНОСТИ:

Активности које ће бити реализоване у 2022. години:

- Пренос средстава корисницима програма (коначна исплата након завршетка сваког од суфинансираних пројеката и достављања завршних извештаја);
- Праћење реализације и извештавање.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Повећана свест о значају регионалног развоја и придруживања ЕУ;
- Умрежени партнери на билатералном, мултилатералном, регионалном и локалном нивоу;
- Унапређени кадровски капацитети субјеката регионалног развоја;
- Успостављени механизми подршке ММСП и предузетницима, односно успостављени нови облици пословних удруживања.

2. ПРОГРАМ ФИНАНСИЈСКЕ ПОДРШКЕ КОРИСНИЦИМА ПРОЈЕКТА ИПА ПРОГРАМА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ САРАДЊЕ (ПРЕКОГРАНИЧНЕ И ТРАНСНАЦИОНАЛНЕ САРАДЊЕ)

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

1. ОПИС ПРОГРАМА

Програм пружа финансијску подршку свим легитимним корисницима пројеката који се финансирају из ИПА Програма територијалне сарадње, односно из програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Корисници кроз овај Програм добијају бесповратна средства за суфинансирање и предфинансирање обавезног финансијског учешћа корисника у пројектима.

2. ЦИЉНА ГРУПА

Програм је усмерен на кориснике пројеката који се финансирају из ИПА Програма територијалне сарадње.

3. ЦИЉЕВИ

Општи циљ је јачање регионалне конкуретности и сарадње кроз реализацију партнерских пројеката, као и унапређење и одрживост институционалних капацитета у креирању и реализацији пројеката.

4. АКТИВНОСТИ

У 2022. години спроводиће се активности праћења реализације и извештавања.

ПРОГРАМ ИЗ 2020. ГОДИНЕ ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2021. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ УСЛУГА АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА ПОТЕНЦИЈАЛНИМ ИНВЕСТИТОРИМА

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2021. год.	Реализоване исплате до 31.12.2021. године	Резервисана средства за 2022. годину
Програм стандардизације услуга АРРА потенцијалним инвеститорима	20.000.000,00 дин.	640.000,00 дин..	19.360.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Постојеће акредитоване регионалне развојне агенције (у даљем тексту АРРА) се налазе на различитим нивоима развијености, како са аспекта обучености кадрова, тј. кадровске структуре и искуства особља које ради, тако и са аспекта организационе структуре. Евидентна је потреба стандардизације услуга које пружају у одређеним областима, пре

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

свега кроз подизање капацитета запослених. Пројекат пружа како едукацију запослених у АРРА, тако и финансијску подршку за пружање услуга потенцијалним инвеститорима: одговора на упит инвеститора у одговарајућем року, контактирање инвеститора, уношење извештаја о локацији у базу Агенције и сл.

2. ЦИЉНА ГРУПА

Корисници средстава су АРРА.

3. ЦИЉЕВИ

Општи циљ Програма је постизање равномерног економског развоја кроз пружање подршке локалном економском развоју, а путем побољшања капацитета рада АРРА за пружање услуга потенцијалним инвеститорима, на локалном и регионалном нивоу.

Специфични циљеви:

- унапређење капацитета АРРА за пружање услуга потенцијалним инвеститорима;
- побољшање квалитета услуга АРРА;
- позиционирање АРРА, у контексту њихове улоге значајних чинилаца економског развоја на локалном и регионалном нивоу.

4. АКТИВНОСТИ

Активности које ће бити реализоване у 2022. години:

- пружање услуга од стране АРРА;
- месечно извештавање о реализованим активностима;
- праћење реализације од стране Агенције;
- припрема финалног извештаја.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Израђена стандардизована листа услуга, активности и послова које ће АРРА пружати улагачима;
- унапређени капацитети запослених у АРРА;
- унапређен рад АРРА кроз стандардизацију услуга које пружају;
- успостављени механизми за ефикаснији рад са потенцијалним инвеститорима и привлачење инвестиција.

6. ПРОЈЕКАТ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

**ПРОГРАМИ ПОВЕРЕНИ АГЕНЦИЈИ
ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ У 2021. ГОДИНИ,
ЧИЈА СЕ РЕАЛИЗАЦИЈА НАСТАВЉА У 2022. ГОДИНИ**

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ АКРЕДИТОВАНИМ РЕГИОНАЛНИМ РАЗВОЈНИМ АГЕНЦИЈАМА (АРРА) У 2021. ГОДИНИ - Услуга пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката

Назив програма	Средства дефинисана финансијским планом за 2022. год.	Измена	Резервисана средства за 2022. год. после измене
Програм подршке АРРА у 2021. години	28.083.925,00 дин	-7.082.987,00 дин.	2.458.013,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2021. години спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и АРРА. Програм се реализује преко АРРА и обухвата пружање услуга у припреми и реализацији међународних, регионалних и локалних развојних пројеката у 2021. години.

Корисници средстава су АРРА, а корисници услуга које пружају АРРА могу бити јединице локалне самоуправе, као и установе и организације чији су оснивачи јединице локалне самоуправе.

2. ЦИЉ

Циљ Програма је подизање капацитета АРРА за пружање услуга у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката са којима јединице локалне самоуправе учествују на јавним конкурсима које је расписало Министарство привреде, као и друге републичке, покрајинске и међународне институције.

3. АКТИВНОСТИ

Активности које ће бити реализоване у 2022. години:

- пренос средстава корисницима програма;
- квартално извештавање АРРА о реализованим услугама за IV квартал и израда годишњег извештаја;
- праћење реализације програма од стране Агенције и извештавање Министарства привреде у складу са роковима задатим Програмом;
- припрема сумираног годишњег извештаја о реализацији Програма.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМ КОЈИ ЋЕ СЕ СПРОВОДИТИ ОД 2022. ГОДИНЕ

1. ПРОГРАМ ФИНАНСИЈСКЕ ПОДРШКЕ КОРИСНИЦИМА ПРОЈЕКТА ИПА ПРОГРАМА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ САРАДЊЕ (ПРЕКОГРАНИЧНЕ И ТРАНСНАЦИОНАЛНЕ САРАДЊЕ)

РЕДНИ БРОЈ:	1
ПРИОРИТЕТ:	висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Легитимни корисници пројеката који се финансирају из ИПА Програма територијалне сарадње
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	фебруар -децембар 2022. год.
БУЏЕТ:	20.000.000,00 дин.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС ПРОГРАМА

Програм пружа финансијску подршку свим легитимним корисницима пројеката који се финансирају из ИПА Програма територијалне сарадње, односно из програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Корисници кроз овај Програм добијају бесповратна средства за суфинансирање и предфинансирање обавезног финансијског учешћа корисника у пројектима.

Агенција финансира 10%, а корисник 5% пројекта (обавезно учешће корисника је 15% вредности пројекта), односно Агенција 12%, а корисник 3% за кориснике из III и IV групе развијености. Средства се додељују након закључења уговора са уговорачким/регулаторним телом за одобрене пројекте из горе наведених програма.

Пројекти треба да су усмерени на:

- унапређење локалног развоја;
- јачање конкурентности и иновативности привредних субјеката;
- креирање нових и очување постојећих радних места;
- унапређење пословних капацитета привредних субјеката и институција подршке развоју предузетништва за приступ различитим изворима финансирања;
- стимулисање пословног удруживања и креирања ланаца вредности;
- подршку развоју образовања за предузетништво;
- интернационализацију пословања;
- подршку женском, омладинском и социјалном предузетнишву;
- подршку равномерном регионалном развоју.

2. ЦИЉНА ГРУПА

Програм је усмерен на кориснике пројеката који се финансирају из ИПА Програма територијалне сарадње.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

3. ЦИЉ

Општи циљ је јачање регионалне конкуретности и сарадње кроз реализацију партнерских пројеката, као и унапређење и одрживост институционалних капацитета у креирању и реализацији пројеката.

4. АКТИВНОСТИ

- Припрема Упутства за реализацију Програма;
- расписивање Јавног позива;
- разматрање пријава пројеката;
- доношење одлука о додели средстава корисницима;
- закључивање уговора са корисницима;
- пренос средстава корисницима програма;
- праћење реализације и извештавање.

5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Обезбеђено суфинансирање/предфинансирање пројеката за минимум 10 корисника.

6. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама.

ПРОГРАМИ ПОВЕРЕНИ АГЕНЦИЈИ ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА ПРИВРЕДЕ У 2022. ГОДИНИ

1. ПРОГРАМ ПОДРШКЕ АКРЕДИТОВАНИМ РЕГИОНАЛНИМ РАЗВОЈНИМ АГЕНЦИЈАМА У 2022. ГОДИНИ

РЕДНИ БРОЈ:	1.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Јединице локалне самоуправе, установе и организације чији су оснивачи јединице локалне самоуправе, потенцијална и постојећа микро, мала и средња предузећа, предузетници, задруге и кластери
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	март 2022. – март 2023. године
УКУПАН БУЏЕТ:	Укупно: 24.582.987,00 дин. - 16.225.987,00 дин. - услуга пружања помоћи јединицама локалних самоуправа

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

	<ul style="list-style-type: none">- 8.257.000,00 дин. - три групе стандардизованих услуга- 100.000,00 дин. - контрола и надзор спровођења Програма, услуге платног промета
--	---

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Програм спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом и Фондом за развој Републике Србије (у даљем тексту: Фонд за развој), а у складу са Уредбом о утврђивању Програма подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2022. години („Сл. гласник РС”, бр. 10/2022).

Програм се спроводи преко акредитованих регионалних развојних агенција (у даљем тексту: АРРА), а средства утврђена Програмом намењена су АРРА за:

1. Услугу пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката;

2. Стандардизовани сет услуга пружања помоћи потенцијалним и постојећим микро, малим и средњим предузећима и предузетницима, задругама и кластерима, и то:

1) Информације;

2) Промоције;

3) Теренску контролу; и

3. Услугу пружања техничке помоћи Фонду у поступку закључивања уговора са привредним субјектима којима се пружа финансијска подршка у условима пандемије COVID-19 (ову услугу реализује Фонд за развој).

Непосредни корисници средстава могу бити само АРРА које су акредитоване у складу са Законом о регионалном развоју („Сл. гласник РС”, бр. 51/2009, 30/2010 и 89/2015-др. закон) и Уредбом о утврђивању услова, критеријума и начина акредитације за обављање послова регионалног развоја и одузимања акредитације пре истека рока на који је издата („Сл. гласник РС”, бр. 74/2010, 4/2012, 44/2018 – др. закон и 69/2019).

За јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС), односно установе и организације чији су оснивачи јединице локалне самоуправе, као и потенцијална и постојећа микро, мала и средња предузећа и предузетнике, задруге и кластере услуге из овог програма су бесплатне.

У циљу праћења развоја женског предузетништва у Републици Србији, за све услуге из овог програма обавезно је вођење евиденције корисника програма са аспекта родне равноправности.

2. ЦИЉ

Циљ Програма је подизање АРРА за пружање услуга у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката са којима јединице локалне самоуправе, односно установе и организације чији су оснивачи јединице локалне самоуправе учествују на јавним конкурсима које је расписало Министарство привреде, као и

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

друге републичке, покрајинске и међународне институције, као и подршка расту и развоју микро, малих и средњих предузећа и предузетника (у даљем тексту: ММСПП), задруга и кластера кроз унапређење доступности, обима и квалитета услуга подршке за њихово пословање чиме ће се допринети свеукупном привредном и регионалном развоју.

3. АКТИВНОСТИ

- Потписивање уговора између Министарства привреде и Агенције, за услуге које реализује Агенција;
- Потписивање уговора између Агенције и АРРА;
- Припрема Упутства за реализацију Програма, Плана надзора, Нацрта уговора између Министарства привреде, Нацрта уговора између АРРА и Агенције и образаца за извештавање од стране Агенције;
- Припрема Портала за текућу годину од стране Агенције;
- Пружање пословних услуга ЈЛС и корисницима од стране АРРА у складу са Програмом;
- Извештавање о реализованим услугама;
- Ажурирање постојећих модула обука;
- Валидација пружених услуга и сачињавање месечних извештаја од стране Агенције;
- Праћење реализације Програма од стране Агенције и извештавање Министарства привреде;
- Исплата средстава АРРА за пружене услуге;
- Припрема годишњег извештаја.

Носиоци реализације:

- Министарство привреде;
- Агенција;
- АРРА.

Услуга пружања помоћи јединицама локалних самоуправа, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката реализује се у оквиру Сектора за регионални развој и регионалну сарадњу.

Стандардизовани сет услуга пружања помоћи потенцијалним и постојећим микро, малим и средњим предузећима и предузетницима, задругама и кластерима реализује се у оквиру Сектора за подршку МСПП.

4. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Већа доступност услуга јединицама локалне самоуправе, односно установама и организацијама чији су оснивачи јединице локалне самоуправе у припреми међународних, регионалних и локалних развојних пројеката;

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

- Већа доступност услуга за подршку пословању микро, малих и средњих предузећа и предузетника, задруга и кластера, уједначен квалитет услуга, већи број корисника услуга;
- Унапређење мера државне подршке микро, малим и средњим предузећима и предузетницима, задругама и кластерима.

5. ПРОГРАМ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама;
- Уредбом о утврђивању Програма подршке акредитованим регионалним развојним агенцијама у 2022. години.

2. ПРОГРАМ ПОДСТИЦАЊА РЕГИОНАЛНОГ И ЛОКАЛНОГ РАЗВОЈА У 2022. ГОДИНИ

МЕРА СУФИНАНСИРАЊА ГОДИШЊЕ ЧЛАНАРИНЕ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ЗА РАД И ПОСЛОВАЊЕ АКРЕДИТОВАНИХ РЕГИОНАЛНИХ РАЗВОЈНИХ АГЕНЦИЈА

РЕДНИ БРОЈ:	2.
ПРИОРИТЕТ:	Висок
КОРИСНИЦИ УСЛУГА И ЦИЉНА ГРУПА:	Јединице локалне самоуправе
ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ:	март - децембар 2022. године
УКУПАН БУЏЕТ:	20.000.000,00 дин. – исплате врши Министарство привреде

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. ОПИС

Меру суфинансирања годишње чланарине јединица локалне самоуправе за рад и пословање акредитованих регионалних развојних агенција, спроводи Министарство привреде у сарадњи са Агенцијом, а у складу са Уредбом о утврђивању Програма подстицања регионалног и локалног развоја у 2022. години („Сл. гласник РС”, бр. 18/2022).

Висина средства за суфинансирање чланарина јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС), оснивача акредитованих регионалних развојних агенција (у даљем тексту: АРРА), утврђује се у складу са Уредбом о утврђивању услова, критеријума и начина акредитације за обављање послова регионалног развоја и

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

одузимања акредитације пре истека рока на који је издата („Сл. гласник РС”, бр. 74/2010, 4/2012, 44/2018 – др. закон и 69/2019) и важеће јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе.

Суфинансирање чланарине врши се у зависности од степена развијености јединица локалне самоуправе, на следећи начин:

- 1) у износу од 25% годишње чланарине за ЈЛС разврстане у трећу групу по степену развијености;
- 2) у износу од 50% годишње чланарине за ЈЛС разврстане у четврту групу по степену развијености;
- 3) у износу од 75% годишње чланарине за ЈЛС разврстане у девастирана подручја.

Право на подношење захтева имају јединице локалне самоуправе које су разврстане у трећу и четврту групу развијености односно девастирана подручја и јединице локалне самоуправе из Региона Косова и Метохије, а које су уплатиле годишњу чланарину за рад и пословање АРРА.

2. ЦИЉЕВИ

Општи циљ Програма је подршка регионалном и локалном развоју кроз повезивање субјеката регионалног развоја на националном, регионалном и локалном нивоу.

3. АКТИВНОСТИ

- Потписивање уговора између Министарства привреде и Агенције;
- Пружање неопходних информација и помоћи ЈЛС и АРРА у припреми захтева;
- Прикупљање и сумирање захтева ЈЛС са пратећом документацијом и достављање Министарству привреде уз Предлог листе захтева за суфинансирање.

Министарство привреде врши контролу обрачунатог износа и доноси одлуку о одобравању суфинансирања годишње чланарине, а затим врши пренос одобрених средстава на подрачун за посебне намене ЈЛС.

- Обезбеђена средстава за рад и пословање АРРА;
- Ојачана институционална инфраструктура за подршку регионалном развоју.

5. ПРОЈЕКАТ ЈЕ УСКЛАЂЕН СА:

- Законом о улагањима;
- Законом о регионалном развоју;
- Законом о јавним агенцијама;
- Уредбом о утврђивању Програма подстицања регионалног и локалног развоја у 2022. години.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Поверени послови - Делокруг рада утврђен законом и подзаконским актима

Акредитација регионалних развојних агенција

Акредитацијом се регионалним развојним агенцијама поверавају одређени државни послови, односно спровођење развојних пројеката и активности које се финансирају из буџета Републике и других извора у складу са Законом о регионалном развоју.

Вредновање рада акредитованих регионалних развојних агенција

У складу са Правилником о ближим условима и критеријумима за вредновање рада АРРА („Сл. гласник РС“, бр. 6/2011), вредновање рада акредитованих регионалних развојних агенција (АРРА) врши се једном годишње. Комисије за вредновање рада АРРА извршиће поступак вредновања свих 17 АРРА. Поступак вредновања обухвата рад на следећим пословима: анализа годишњих извештаја о раду АРРА, теренска контрола АРРА која обухвата контролу сваког појединог податка из извештаја у корелацији са документацијом на основу које је податак дат, оцена АРРА по критеријумима дефинисаним у оквиру Правилника, припрема извештаја и одлука о оцени рада АРРА.

Предлог је да се постојећи критеријуми за вредновање измене и надограде, будући да се на лицу места, кроз поступак вредновања испоставило да би то било корисно за унапређење рада АРРА и објективније оцењивање рада.

У 2022. години Сектор наставља да обавља и следеће послове:

- координира радом регионалних развојних агенција и пружа стручну помоћ потребну за обављање њихових послова који се односе на регионални развој;
- води Јединствен регистар акредитованих регионалних развојних агенција;
- планира и предлаже развојне пројекте из области регионалног развоја и обезбеђује услове за приступ и реализацију пројеката који се финансирају из европских фондова, донација и других облика развојне помоћи;
- унапређује сарадњу са релевантним субјектима регионалног развоја;
- доставља податке за унос у Регистар мера и подстицаја регионалног развоја који се води код Агенције за привредне регистре;
- реализује програме и мере ресорног министарства;
- обавља и друге послове у складу са законом.

Остале активности

- Чланство у Одбору за праћење спровођења програма претприступне помоћи ЕУ за рурални развој Републике Србије за период 2014-2020 (ИПАРД II програм);
- учешће у раду четири Заједничке радне групе за програмирање на територији обухваћеној ИНТЕРРЕГ програмом за период 2021-2027 – у Бугарској, Румунији, Мађарској и Хрватској;
- попис административних поступака.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА ПЛАНИРАЊЕ И АНАЛИЗУ

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА ФИНАНСИЈСКУ АНАЛИЗУ ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА

У Одељењу за финансијску анализу инвестиционих пројеката обављају се следећи послови:

Финансијска анализа инвестиционих пројеката и учешће у припреми предлога за Савет за економски развој из делокруга послова Сектора у сарадњи са Сектором за правну подршку.

Провера бонитета потенцијалног улагача је активност која је уведена у 2017. години. Циљ је утврђивање инвестиционе способности потенцијалног улагача, како би се избегло улагање ресурса у рад са улагачима који не поседују финансијску способност за извршење представљеног инвестиционог пројекта. На овај начин је проверавана величина, ликвидност, пословна стабилност привредних друштава, повезаност друштава али и репутација улагача. С обзиром да ће Агенција бити ангажована на јако великом броју потенцијалних инвестиционих пројеката у току 2022. године, ангажовање времена и ресурса око инвестиционих пројеката где улагач не поседује способност да их изнесе било би контрапродуктивно за резултате Агенције, али би такође непотребно ангажовало и ресурсе других републичких и локалних органа. Такође, на овај начин се предупређује улажење у могуће споразуме са потенцијалним улагачима на свим нивоима, који би у будућности могли носити негативне правне последице.

Учешће у изради и контрола предлога висине подстицаја за инвестиционе пројекте на основу стручне анализе.

У складу са прописаним критеријумима и условима, Одељење за анализу инвестиционих пројеката учествује у изради и контроли предлога висине подстицаја заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и правним саветницима.

Припремање генеричких секторских одговора на упите улагача из области рада Сектора у сарадњи са Сектором за стратешка улагања и Сектором за организоване индустријске зоне.

Саветници за финансијску анализу, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања, Сектора за индустријске зоне и правним саветницима, пружају интензивну саветодавну помоћ и подршку улагачима како на актуелним тако и на потенцијалним инвестиционим пројектима.

Праћење пословања улагача у току и након истека гарантованог улагања и запослености и извештавање о њиховом финансијском положају и резултатима пословања.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Ова активност има за циљ да се антиципира ризик промене одлуке улагача о даљем пословању у Републици Србији и у складу са тим идентификује потребу за преузимањем одређених мера ублажавања последица такве одлуке на јединицу локалне самоуправе у којој улагач послује.

Учешће у изради прописа, подзаконских аката.

Саветници за финансијску анализу наставиће и даље да активно учествују у давању предлога приликом израде прописа, образаца пријаве, као и инструкцијама за израду бизнис плана, делу који је потребан за финансијску оцену инвестиционих пројеката.

Анализа трендова привлачења директних улагања.

У складу са потребама тржишта и стратегијом развоја привреде у Републици Србији, пратиће се трендови у привлачењу страних инвестиција и прикупљати информације за потребе имплементације нових програма, који за циљ имају да позитивно утичу на развој домаће економије.

АКТИВНОСТИ

- **Улагања у складу са Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција („Сл. гласник РС“, бр. 110/2016)**
Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција („Службени гласник РС“, бр. 110/2016) у члану 35. било је прописано да се ради реализације инвестиционих пројеката који се спроводе у складу са овом уредбом, а код којих је планирано запошљавање до 100 лица, средства опредељена Решењем о употреби средстава текуће буџетске резерве 05 Број: 401-12547/2016 од 26. децембра 2016. године у висини 420.000.000 динара, преносе Агенцији. У складу са наведеним, Агенција је закључила уговоре о додели подстицаја са привредним друштвима, чија ће се реализација или мониторинг наставити и у 2022. години. Сходно наведеном, саветници Сектора за планирање и анализу, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и правним саветницима, раде на контроли извршења уговорних обавеза код уговора који су на снази.
- **Радна група за реализацију пројеката код којих се врши запошљавање до 100 нових запослених.** Руководилац Одељења за финансијску анализу као координатор Радне групе и саветници Одељења за финансијску анализу у Сектору за планирање и анализу, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и правним саветницима, биће и даље анагажовани на обављању радних задатака, односно предузимању свих неопходних радњи комуникације и сарадње са улагачима у циљу закључења уговора о додели средстава подстицаја, пружању одговора на упите улагача, асистенцији улагачима приликом припреме документације, изради текста нацрта уговора о додели средстава подстицаја, провери бонитета потенцијалног улагача као и групе повезаних лица, утврђивању испуњености услова за доделу средстава на основу пријаве за доделу средстава, стручној анализи инвестиционих пројеката према прописаним критеријумима, прикупљању потребних података од надлежних институција НСЗ, ЦРОСО, стручној анализи бизнис планова потенцијалних улагача, утврђивањеу врсте и висине средстава која се могу у складу

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

са уредбама доделити, припреми предлога и документације за Савет за економски развој, изради закључака о одбијању или одбацивању пријаве, праћењу динамике реализације инвестиционог пројекта у току реализације инвестиционог пројекта, уношење и уредно ажурирање података у базу података/инвестиција ЦРМ, извештавању руководства и екстерних корисника о реализацији инвестиционог пројекта, припреми правилника и процедура.

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА ИЗВЕШТАВАЊЕ И АНАЛИТИКУ

У оквиру Сектора за планирање и анализу у Одељењу за извештавање и аналитику као редовна активност обављају се послови прикупљања, обраде и анализе података у циљу израде извештаја за интерне потребе менаџмента Агенције, као и на захтев других институција. Такође, у току 2022. године у Одељењу за извештавање и аналитику обављаће се следећи послови:

- Прикупљање, обрада и анализа података о утицају кретања основних макроекономских показатеља у Републици Србији на пословање улагача. Подаци о кретању БДП се припремају и за потребу рада Савета за координацију активности и мера за раст бруто домаћег производа Владе Републике Србије. Такође, наставиће се прикупљање и обрада података у вези са актуелним тржишним трендовима и кретањима у земљи и иностранству који се односе на директна улагања, спољнотрговинску размену, БДП, продуктивност рада, стопе незапослености, зараде, девизне курсеве, порезе и сл.;
- Прикупљање, систематизација и објављивање препорука везано за унапређење амбијента за пословање у Републици Србији;
- Израда анализа ради идентификације прерађивачких сектора са вишим степеном производне комплексности и вишим степеном додате вредности, ради идентификације потенцијалних улагача у сарадњи са Сектором за међународну сарадњу, Сектором за организоване индустријске зоне и Сектором за стратешка улагања. У Одељењу ће се припремати анкете за истраживање тржишта, а након обраде анкета вршиће се припрема потребних материјала, брошура, информација и извештаја. У циљу утврђивања праваца инвестиционог деловања и тржишног кретања, у Одељењу ће се пратити и кретање Индекса економске комплексности (ЕЦИ) као мере производних могућности економских система земаља или региона. Такође, за потребе израде нове методологије за оцену инвестиционих пројеката у Одељењу ће се у сарадњи са наведеним секторима вршити прикупљање и обрада података за израчунавање Параметра компаративне предности (RCA) и Индекса комплексности производа (PCI);
- Анализа ефеката промене начина пословања у кључним индустријским секторима и пројекције ефеката наведених промена на пословање улагача у Републици Србији. У Одељењу ће се континуирано радити на обезбеђивању квалитетних података на основу којих ће се припремати анализе и студије у области привредног и регионалног

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

развоја. Такође, кроз рад Одељења прикупљаће се, систематизовати и обједињавати препоруке везане за унапређење амбијента за пословање у Републици Србији;

- праћење и анализирање услова улагања и привредних услова на појединачним тржиштима и у појединачним секторима и давање предлога за њихово унапређење, у сарадњи са Сектором за стратешка улагања и Сектором за организоване индустријске зоне. Ова активност ће се обављати у циљу остваривања једне од функција Агенције која се односи на подизање нивоа директних улагања у предефинисане секторе и области Републике Србије кроз проактиван приступ и контакт са потенцијалним улагачима;
- израда анализа ради идентификације сектора и селекција и контактирање потенцијалних улагача у сарадњи са Сектором за стратешка улагања;
- анализа и извештавање о фискалним и макроекономским ефектима доделе подстицаја и привлачења директних улагања у Републици Србији. Одељење ће наставити са развијањем јаке аналитичке способности у циљу не само мерења и представљања резултата Агенције, већ и праћења кључних кретања у међународној пословној заједници, посебно везано за инвестиционе подстицаје, као и припрему предлога мера и политика за унапређење прописа који дефинишу оквир за имплементацију програма инвестиционих подстицаја;
- прелиминарна и накнадна анализа ефеката на пословање корисника програма за подршку МСП обављаће се у оквиру редовних активности рада Одељења. Накнадна анализа ефеката даће оцену успешности, делотворности и утицаја подршке РАС на привредни развој Републике Србије. Анализа ефеката треба да пружи поуздане и корисне информације које ће имати ефекат „научених лекција“ и које ће затим моћи да буду укључене у процес доношења одлука и креирања будућих програма подршке. Ову анализу ефеката програма из претходних година и израду извештаја о евалуацији Одељење обавља и у складу са Правилником о поступку израде годишњег програма рада и финансијског плана Развојне агенције Србије. Такође, у Одељењу се проверава усаглашеност Секторских предлога програма рада са акционом планом Агенције;
- прикупљање и систематизација информација о условима за улагање у другим земљама, посебно везано за инвестиционе подстицаје и предлагање мера за унапређење прописа који дефинишу оквир за имплементацију програма инвестиционих подстицаја;
- појединачна и збирна анализа ефеката реализације инвестиционих пројеката на економски и регионални развој Републике Србије; У складу са Законом о улагањима, Агенција предлаже, координира и спроводи активности стратешког маркетинга привредних потенцијала и угледа Републике Србије. Узимајући у обзир потребу за привлачењем и реализацијом инвестиционих пројеката који ће производити производе више додате вредности, фокус ове активности је на тзв. инвестиционом таргетирању. Одељење ће учествовати у активностима детектовања/препознавања потенцијалних иностраних тржишта/земаља/компанија ка којима би се усмериле

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

активности промоције Србије као инвестиционе дестинације и која би као крајњи резултат имала улагање циљаних компанија у Србију у жељене секторе и локације;

- прикупљање података, вођење евиденције и припрема извештаја о страним улагањима у Републици Србији у сарадњи са Сектором за међународну сарадњу. У свом свакодневном раду Одељење ће наставити да припрема извештаје о билатералној економској сарадњи са одређеним земљама у делу инвестиционог улагања. Извештаји се припремају како за сопствене потребе тако и за потребе надлежног и других министарстава, као и других институција, а у циљу пре свега препознавања неискоришћених потенција у оквиру економске сарадње са земљама. Такође, припремаће кратке привредне информације о локалним самоуправама и компанијама постојећим и/или потенцијалним улагачима у Србију, као и прегледе пројеката како подржаних тако и неподжаних подстицајима по административним областима Републике Србије;
- од 2022. године у оквиру Одељења обављаће се и послови израде промотивног и рекламног материјала за потребе програма/пројеката које реализује Агенција. Промотивни материјал Агенције прослеђује се релевантним институцијама (министарстава, амбасаде Републике Србије у иностранству и сл.), а у циљу промоције инвестиционих и пословних потенцијала Републике Србије. Такође, наставиће се активности на изради промотивног и рекламног материјала, као и изради и постављању графичких приказа, а све у циљу ажурирања садржаја и унапређења изгледа интернет странице Агенције.

ПРОГРАМ РАДА СЕКТОРА ЗА ПРАВНУ ПОДРШКУ

Правна подршка стратешким улагањима и организованим индустријским зонама

Учешће у припреми одговора на упите улагача и припреми генеричких секторских одговора на упите улагача

Правни саветници учествују у припреми одговора на упите улагача и генеричких секторских одговора из делокруга послова Сектора и припреми промотивних материјала, у сарадњи се Сектором за стратешка улагања и Сектором за организоване индустријске зоне.

Упити страних и домаћих улагача означавају назнаку интересовања за улагање у Србију и најчешће су део процеса поређења Србије као инвестиционе локације са другим конкурентским земљама. Сваки упит представља конкретан и обиман сет питања у зависности од спецификације самог пројекта и делатности коју обавља. Велики број ових питања су генералне природе и понављају се у различитим упитима, али значајан број упита представља специфична питања везана за конкретан пројекат на која саветник за улагања уз консултацију са правним саветником одговара из свог знања и искуства или врши истраживање како би пронашао адекватну информацију. Правни саветници,

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања, учествују у редовном ажурирању такозваног „Info Pack“ документа на енглеском језику из делокруга послова Сектора, који садржи генералне податке о економском, пословном и пореском амбијенту, као и друге информације које представљају одговоре на најчешћа питања улагача.

Поред наведеног, а како је у току израда новог Закона о организованим индустријским зонама, може се очекивати да ће потенцијални улагачи постављати и друга питања која се пре свега односе на пословање организованих индустријских зона. У циљу што ефикаснијег пружања одговора и информација на питања која се тичу организованих индустријских зона, Агенција ће припремити генеричке секторске одговоре на упите улагача, у чијој изради ће учествовати и правни саветници из области рада Сектора.

Пружање саветодавне помоћи улагачима и правна подршка улагачима у реализацији пројеката

Правни саветници, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања, пружају интензивну саветодавну помоћ и правну подршку улагачима како на актуелним тако и на потенцијалним инвестиционим пројектима. Развој потенцијалног инвестиционог пројекта се прати и приказује кроз седам различитих фаза у којима правни саветници активно учествују и пружају подршку Сектору за стратешка улагања.

Током последњих неколико година се као веома битна испоставила улога Агенције у успостављању сарадње са државним органима и организацијама и носиоцима јавних овлашћења, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, ради обезбеђивања услова за примену Закона о улагањима и других прописа којима се уређују питања од значаја за унапређење привредног развоја и улагања. Оваква врста сарадње омогућила је једноставнију реализацију инвестиционих пројеката, као и ефикаснију стручну и саветодавну подршку улагачима. Стога је план Сектора да и у току 2022. године, заједно са Сектором за стратешка улагања, настави са континуираном сарадњом са другим имаоцима јавних овлашћења, а у циљу имплементације инвестиционих пројеката. Такође, правни саветници Сектора ће пружати правну подршку у изради неопходних аката и уговора из надлежности Сектора за организоване индустријске зоне и Сектора за међународну сарадњу.

Учествовање у преговорима и израда меморандума, споразума и уговора у области директних улагања

Агенција ће у току 2022. године, кроз Сектор, наставити активности свих облика споразума са улагачима. Овде се пре свега мисли на израду меморандума о разумевању, оквирних уговора и уговора о подстицајима. Правни саветници ће кроз поступак преговора и правног саветовања учествовати у изради нацрта текста уговора који ће се постизати са улагачима, све у складу са позитивноправним прописима и овлашћењима. Закључењу уговора о додели подстицаја често претходи израда меморандума о разумевању, оквирних споразума и/или сличних уговора о сарадњи. Према искуству из 2021. године, претпоставка је да би се могло очекивати израда између 5 и 10 наведених споразума.

РАС

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Током последњих година примећена је тенденција закључивања уговора о неоткривању информација. Један број улагача у поступку селекције земаља за реализацију свог инвестиционог пројекта очекује да њихов поступак испитивања тржишта остане у тајности, и да о томе информације имају само они запослени у Агенцији који су непосредно ангажовани на пројекту. Сходно искуству из претходних година, претпоставка је да ће и у 2022. години постојати неколико оваквих уговора. Додатно, имајући у виду одредбе Закона о улагањима, правни саветници ће пружати улагачима и подршку у погледу различитих правних питања са којима се улагачи могу сустрести у циљу привлачења нових улагања и ефикасније имплементације инвестиционог пројекта.

Правна анализа инвестиционих пројеката

Након што улагач поднесе комплетну пријаву за доделу средстава подстицаја и сву пратећу документацију, правни саветници израђују правну анализу инвестиционих пројеката, те у сарадњи са Сектором за стратешка улагања и Сектором за планирање и анализу врше припрему предлога висине подстицаја за Савет за економски развој, из делокруга послова Сектора. Поред тога, правни саветници задужени су и за израду обавештења улагачу о висини подстицаја које ће Агенција предложити Савету за економски развој, сагласно предлогу висине подстицаја.

Улагања у складу са Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција („Сл. гласник РС“, бр. 110/2016)

Правни саветници, заједно са саветницима Сектора за стратешка улагања и Сектора за планирање и анализу, раде на контроли извршења уговорних обавеза код уговора који су закључени у складу са Уредбом о условима и начину привлачења директних инвестиција којом је било прописано да се ради реализације инвестиционих пројеката који се спроводе у складу са овом уредбом, а код којих је планирано запошљавање до 100 лица, средства опредељена Решењем о употреби средстава текуће буџетске резерве 05 Број: 401-12547/2016 од 26. децембра 2016. године у висини 420.000.000 динара, преносе Агенцији. У складу са наведеним, Агенција је закључила уговоре о додели подстицаја са привредним друштвима, чија ће се реализација или мониторинг наставити и у 2022. години.

Вршење стручних и административних послова Савета за економски развој

Имајући у виду да је Законом о улагањима прописано да административне и стручно-техничке послове Савета обавља Агенција, Сектор ће, преко Одељења за правну подршку ССУ и СОИЗ, и у току 2022. године наставити са вршењем наведених послова. Наведене послове преваходно чини припрема материјала за одлучивање на седницама Савета, припрема одлука, записника са одржавних седница, припрема позива за одржавање седница, као и друге пратеће активности. Број седница као и количина посла директно зависе од броја поднетих пријава за доделу подстицаја, и не могу се унапред прецизно предвидети. На основу тенденција из претходних година, претпоставка је да би могло бити одржано између 5 и 10 седница Савета, а број одлука Савета директно зависи од броја пријава које у току године буду поднете Агенцији. На основу тенденција из претходних година, као и броја пројеката који се налазе у *pipeline*-у, претпоставка је да би могло бити донето између 25 и 40 одлука Савета.

RAS

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

Сарадња са организацијама из других земаља

Агенција је током 2020. године потписала више споразума о сарадњи са институцијама из других земаља које се баве улагањима. На основу Меморандума о разумевању који је закључен између Агенције и НЕРА Hungarian Export Promotion Agency Nonprofit Private Company Limited by Shares, а поводом реализације програма „Western Balkans Investment Scheme“ и програма „Foreign Market Growth Incentive“, те броја упита улагача које је Сектор примио тим поводом, основана је претпоставка да ће у току 2022. године Сектор бити ангажован на најмање 30 различитих упита улагача који су последица сарадње са именованом мађарском агенцијом.

Правна подршка програмима МСП

Сектор учествује у изради и реализацији програма подршке МСП, чији је циљ да у што већој мери реализују потенцијалне интеграције привредних друштава у систем набавки МНК и унапреди пословне перформансе постојећих и потенцијалних добављача у складу са потреба купаца као и да повећају обим извоза микро малих и средњих предузећа на нова тржишта и да повећају њихову конкурентност на иностраним тржиштима. Такође, Сектор учествује и у изради и спровођењу програма који се реализују у сарадњи са надлежним министарством, међународним финансијским организацијама, развојним агенцијама и слично, чији је циљ да се: повећају производни капацитети МСП, подржи отварање нових МСП и предузетничких радњи и унапреди њихово пословање; да се подстакне отварање нових радних места; као и да се пружи подршка расту и развоју микро, малих и средњих предузећа и предузетника, задруга и кластера кроз унапређење доступности, обима и квалитета услуга подршке за њихово пословање.

Израда и реализација програма подршке МСП обухвата учествовање у изради програма подршке МСП као и припадајућих упутстава за њихово спровођење, сачињавање релевантних одлука, уговора, анекса уговора као и других аката који се доносе у поступку спровођења програма подршке МСП. Такође, Сектор за правну подршку пружа саветовану помоћ Сектору за подршку МСП у вези са предузимањем правних радњи по основу налаза извршених контрола. Коначно, Сектор активно учествује у праћењу испуњењу уговорних обавеза из свих уговора закључених са корисницима припадајућих програма ради успешне реализације циљева свих програма подршке МСП.

Учешће у изради прописа, праћење прописа и анализа и припрема анализа ефеката прописа

Правни саветници наставиће да учествују у изради и праћењу прописа и припреми анализа ефеката које имају утицаја на промоцију улагања у Републици Србији, а нарочито у области прописа којима се уређује улагање, државна помоћ, право привредних друштава, планирање и изградња, јавна својина, радни односи, енергетика, порески систем, царински систем и билатералних и мултилатералних трговинских односа. У току 2022. године, правни саветници ће наставити да прате усвајање нових регулатива у претходно наведеним областима од стране држава, регионалних и мултилатералних организација или секторских индустријских организација. Такође, у оквиру Сектора вршиће се и припрема анализе ефеката прописа који утичу или могу

PAC

Република Србија
Развојна агенција Србије

Кнеза Милоша 12, 11 000 Београд
Тел: 011 3398 900, Факс: 011 3398 550
office@ras.gov.rs; www.ras.gov.rs

имати утицај на пословање привредних субјеката у кључним индустријским секторима, док ће, заједно са Сектором за међународну сарадњу, учествовати у промоцији улагања у Републику Србију.

Поред наведеног, правни саветници ће, као и до сада, активно учествовати и у изради правних аката у току поступака везаних за примену релевантних шема државне помоћи.

У Београду, 15.12.2022. године
Дел. број: 1-07-021-11/2021-01

Директор Сектора за заједничке послове

Аида Мијовић

